LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y., 11417
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ
THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalyje Queens apskrities (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 58 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Ozone Park, N. Y., 11417 Penktad., liepos (July) 23, 1965 ★ ★ ★ ★ ★ ★ METAI 54-ieji

KRISLAI

Rumunijos komunistai Gen. Li Tsung-jenas "Times" apie Estiją Praėjo tie laikai...

— A. Šilėnas —

Rumunijos Komunistų partijos suvažiavime sveikinimo kalbas pasakė Tarybų Sąjungos ir Kinijos Komunistų partijų vadai. Kalbų tonai buvo skirtingi, bet esminiai abiejose kalbose buvo pabrėžtas tas pats dalykas: solidarumas su Vietnamo liaudimi, kuri kovoja prieš agresiją.

Pasaulinė reakcija, kuri tiek vilčių sudeda ant pranašystės, kad TSRS ir Kinijos nesutikimai ves net prie atviro konflikto, tuomi įspėjama: taikos sargyboje socialistinis pasaulis ir pasaulio masės mokės surasti bendrą kalbą.

. . . .

Generolas Li Tsung-jenas, buvęs Kinijos prezidentas ir Čiango bendradarbis, kuris paskui keliolika metų gyveno ir laikėsi kaip ir neutralistinio-liberalinio nusistatymo, nutarė grįžti ir grįžo Liaudies Kinijon. Tai didžiulis smūgis visai čianginei politikai, ir ne tik stiprina kinų tautos vienybę, bet turės ir tam tikros įtakos Laoso, Kambodijos ir Birmos neutralistuose.

. . . .

Arthuras Goldbergas paskirtas Stevensono vieton kaip mūsų krašto ambasadorius prie Jungtinių Tautų. Faktas, kad jis pradėjo savo karjerą kaip vadovaujantis unijų advokatas, sako kai kas, jį padaro liberalu, kokiu buvo Stevensoną. Bet tas vargiai turi kokią nors reikšmę. Ambasadorius prie Jungtinių Tautų nėra politiką nustatantis žmogus. Jam instrukcijas duoda valstybės departamentas. Be to, būdamas darbo reikalų sekretorium ir paskui aukščiausio teismo teisėju, Goldbergas neparodė ypatingo liberališkumo. Niekas nepasikeitė.

. . . .

New Yorko "Times" korespondentas rašo ciklių reportažų iš Estijos, kurioje jis lankėsi šiomis dienomis. Jis pradėjo kalbėdamas apie "okupaciją," kaip tai įprasta komercinėje Amerikos spaudoje, bet paskiau neblogai apibūdino šalies ekonominį progresą, tautinės kultūros augimą ir t. t.

Aišku, jeigu "Times" korespondentas būtų pasirinkęs nuvykti Latvijon arba Lietuvon, jis būtų rašęs panašiai, nes padėtis tose trijose respublikose visai panaši.

Amerikoje labai mažai estų, kiek daugiau latvių, o dar daugiau lietuvių. Gal ir pasirinkta rašyti apie Estiją, kad neerzintų čia vietinių reakcinių emigracinių ratelių. Bet mes esame tikri, kad lietuviškieji ir latviškieji "veiksniai" puikiai jaučia, kad kas rašoma apie Estiją, atitinka visam Pabaltijui. Jie gal bandys cituoti savaip, surasti sau naudingas citatas, bet nėra abejonės: jų pastogėse šiomis dienomis apie New Yorko "Times" nekalbama su meile...

. . . .

Per kelias dienas New Yorko spauda reiškė baimę: ar tik nepasikartos riaušės, kaip tai įvyko praeitą vasarą? Mat, negrų masės sujudo, kai policininkas Brooklyne nušovė beginklį negrą. Spauda kalba apie to negro "kriminalinę praeitį," taipgi, kad jis buvo "atsilikęs keistuolis."

Mes nežinome apie jo praeitį. Faktas, kad jis buvo kelis kartus suimtas, dar nieko nereiškia—negrai suimami prie kiekvienos priekabės, ir daugelio jų taip vadinama "praeitis" tiek pat nekalta, kiek jie nekalti vėliau, kai ta praeitis primenama...

Bet vienas dalykas aiškus: praėjo tie laikai, kai įerzintas arba rasistiniai nusiteikęs policininkas galėjo be niekur nieko ištuštinti savo pistoletą į parblokštą negrą,—ir gyvenimas ėjo savo keliu. Negrų masės, ir padoresnieji baltieji, pasiryžę tokiais atsitikimais netylėti.

Ką duos seneliams Medicare įstatymas

Washingtonas. — Social Security administracija pakartoja informacijas apie Medicare įstatymą. Jis į galią įeis 1966 metų liepos 1 d.

Medicare įstatymas padengs po 65-ių metų amžiaus žmonių ligoninėje išlaidas iki $30 į dieną per 60 dienų.

Senelių namuose pilnai apmokės išlaidas per pirmąsias 20 dienų, o paskui po $5 per dieną 80 dienų, taipgi transportacijos išlaidas.

Sergantiems namie apmokės 175 daktaro ar slaugės vizitus.

Kitokios pagalbos seneliai dar gali gauti mokėdami po $3 per mėnesį pagal taip vadinamą "Voluntary program".

Medicare neapmokės dantistų ir okulistų bilų, už privatines slauges, pasirandavojimą televizorių, specialius vaistus, iš ligoninių parvežimą, už ligonio aprūpinimą specialiais patogumais ir eilę kitokių patarnavimų.

J. Valstijos dar daugiau siųs armijos į Vietnamą

Saigonas. — Prieš du metus, kada Pietų Vietname buvo apie 20,000 JAV militarinių jėgų, tai Gynybos sekretorius Robertas McNamara sakė, kad karas tuojau bus laimėtas ir "Kalėdoms visi JAV militariniai žmonės parvažiuos iš Vietnamo".

Dabar, kada čionai buvo McNamara, Pietų Vietnamo militaristų valdžia pareikalavo, kad Jungtinės Valstijos dar daugiau prisiųstų jėgų ir jis sutiko. Numatoma, kad iki 1965 metų pabaigos JAV Pietų Vietname turės nuo 100,000 iki 175,000 militarinių vyrų. Dabar turi apie 75,000.

Pagal JAV ir Pietų Vietnamo militaristų apskaičiavimus, liaudiečių reguliarioje armijoje yra tik 65,000 žmonių, bet jiems gelbėja darbo žmonės.

Pietų Vietnamo valdžia armijoje turi 550,000 vyrų ir dar apie 200,000 žandarų pulkuose.

Washingtonas. — Karui besiplečiant Vietname JAV padidins militarines jėgas. Liepos mėnesį yra šaukiama į militarinę tarnybą 17,000 jaunuolių. Numatoma, kad į armiją bus pašaukta 120,000 rezervistų, į jūrų laivyną — 40,000, į marininkus — 44,000 ir į orlaivyną — 20,000 žvonių.

JAV bombardavimai ir Harrimano misija

Maskva. — Jau dvi savaitės A.Harrimanas, JAV žymus diplomatas, yra Maskvoje. Jis matėsi su TSRS premjeru Kosyginu, kalbėjosi su eile kitų pareigūnų. Gavo supratimą, kad Jungtinių Valstijų bombardavimai Šiaurės Vietnamo labai pablogino JAV ir TSRS santykius.

Harrimanas kalbėjosi su TSRS pareigūnais ir apie praplėtimą ryšių tarp JAV ir TSRS technikos ir mokslų srityje. TSRS pareigūnai sakė, kad bendradarbiavimas praeityje davė gerų rezultatų.

Kairas. — Susiorganizavo nauja Jemeno respublikos vyriausybė.

Sako, kad kariaus 20 metų

Hanojus. —Proga 11-kos metų sukakties nuo Ženevoje konferencijos, kuri baigė karą tarp Prancūzijos ir vietnamiečių, kalbėjo Šiaurės Vietnamo respublikos prezidentas Ho Chi Minhas.

Jis sakė, kad jeigu Jungtinės Valstijos nepasitrauks iš Vietnamo, vietnamiečiai kariaus kad ir 20 metų, jeigu to reikalaus pergalė.

Jis sakė, kad tuščias darbas JAV skleidimas kurstančių lapelių. Vietnamiečiai baisiai yra pasipiktinę JAV intervencija ir bombardavimais ir dar daugiau apsijungė apie savo vyriausybę.

MIRĖ B. GITLOVAS

Crompond, N. Y. — Sulaukęs 73 metų amžiaus mirė Benjaminas Gitlovas. Jaunesnio amžiaus būdamas jis buvo veiklus komunistų tarpe. 1924 ir 1928 metais komunistai statė jį į JAV viceprezidentus.

1929 metais jis buvo išmestas iš partijos. Po to susidėjo su biauriausiais darbininkų priešais. Buvo gimęs 1891 m. Elizabethport, N. J.

Iš Lietuvos 25-ųjų metinių sukakties posėdžio

Vilnius. — Liepos 17 dieną, Profsąjungų rūmuose, įvyko iškilmingas posėdis Lietuvos 25-osioms metinėms paminėti.

Posėdį atidarė Lietuvos prezidentas Justas Paleckis trumpai paaiškindamas jo tikslą. Prezidiumą sudarė vadai Lietuvos vyriausybės, partijos ir organizacijų. Pranešimą padarė Lietuvos Komunistų partijos vadas Antanas Sniečkus.

Nuo TSRS vyriausybės kalbą pasakė M. Suslovas. Nuo tarybinių sąjunginių respublikų kalbėjo jų atstovai.

Mizaros sveikinimas

Nuo Jungtinių Valstijų lietuvių kalbėjo Rojus Mizara. Jis, tarpe kitko, sakė:

—Broliai ir sesės! Esu laimingas, galėdomas pažangiųjų Amerikos lietuvių vardu širdingai pasveikinti jus, o per jus visą Tarybų Lietuvos liaudį šios didžios šventės proga. Pažangieji Amerikos lietuviai didžiuojasi, kad jų gimtoji žemė pasirinko socialistinį kelią ir kuria savo laimingą gyvenimą. Mes turime moralinę teisę didžiuotis šia švente dėl to, kad pažangūs Amerikos lietuviai tais laikais, kai Lietuva kentėjo išnaudotojų priespaudą, dėjo visas pastangas padėti savajai liaudžiai".

Moterys smerkia JAV karą Vietname

Jakarta. — Dešimt Jungtinių Valstijų moterų iš Women's Strike for Peace čionai lankosi ir su indonezijos moterimis laikė konferenciją.

Jos griežtai pasmerkė Jungtinių Valstijų intervenciją Vietname. Moterys pareiškė, kad "Jungtinės Valstijos Vietname veda žiaurų karą prieš tos šalies žmones ir tuo pat kartu karą naudoja kaip laboratoriją pasiruošimui dar didesniam karus".

Starkville, Miss. — Mississippi valstijos universitetas priėmė pirmojo negro užsiregistravimą mokslui. Juomi yra Richard Holmes, 21 metų amžiaus.

Kinijon atvyko buvęs Čiango prezidentas

Pekinas. — Kinijon atvyko per šešeris metus buvęs Čiang Kai-šeko režimo prezidentas generolas Li Tsung-jenas. Iš Formozos jis bvo pasitraukęs ir per 16-ką metų gyveno Jungtinėse Valstijose.

Generolas Li Tsung-jenas kritikuoja ne vien Čiang Kai-šeko režimą, bet ir Jungtinių Valstijų pietryčių Azijos politiką.

Kinijos radijas praneša, kad Pekine jį pasitiko įžymūs Kinijos vadai.

Saigonas. — Pietų Vietnamo policija pasakoja, kad būk liaudiečiai bandė užmušti JAV rezignavusį ambasadorių generolą M. Taylerį.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Saigonas. — JAV militarinė komanda suėmė du marininkus, kurie buvo sulipę į bombonešį ir ruošėsi skristi bombarduoti Šiaurės Vietnamo sostinę Hanojų.

Pranešimas sako, būk jie buvo girti.

Seoulas. — Pietų Korėjoje buvo dideli lietūs. Potvynių metu virš 100 žmonių žuvo ir apie 200,000 liko benamių.

Paryžius. — Prancūzijos vyriausybė paskelbė, kad pagerino atominę bombą, tai yra, padarė galingesnę.

Rio de Janeiro. — Brazilijos vyriausybė prašo Tarybų Sąjungos, kad gelbėtų industriniai.

Hanojus. — Kinija prižadėjo daugiau militarinės ir ekonominės pagalbos Šiaurės Vietnamo respublikai.

New Delhi. — Indija pripažino Arabų Lygą, kurią sudaro 13 arabų valstybių.

Honolulu. — Sulaukęs 90 metų amžiaus čionai mirė buvęs Pietų Korėjos "prezidentas" Syngman Rhee.

1960 metais Pietų Korėjoje įvyko sukilimas prieš jo diktatūrą. Nuo to laiko jis gyveno Havajų salose.

Jungtinės Tautos, N. Y.— Jungtinių Tautų Asamblėjos patalpose buvo susirinkę apie 2,000 žmonių atidavimui pagarbos Stevensonui.

Londonas. — Sulaukęs 62 metų amžiaus mirė Dr. A. Dering, buvęs daktaru nacių koncentracijos stovyklose.

Washingtonas. — JAV mokslininkams nebuvo nuostaba, kad TSRS iššovė satelitą beveik 27,000 svarų..

Saigonas. — Sako, kad McNamara išskraidė virš Vietnamo.

Atėnai. — Rezignavo Graikijos premjeras George Papandreou.

Pažangiečiai įsteigė savo universitetą

New Yorkas. — Trisdešimt pažangiųjų profesorių ir mokslininkų įsteigė **The Free University of New York,** arti Union Square, ant antrųjų lubų. Registracijos priimamos 20 E. 14th St., New Yorke.

Universitetas atsidarė su 45 studentais, bet numato, kad greitai bus virš 200.

Registracijas priima 8 savaitėms, už pirmąją studentai įmoka $34, o už kitas moka po $8 per savaitę.

Tarp mokytojų yra Dr. Allen Krebs, buvęs sociologijos profesorius Adelphi universitete, Garden City, N. Y; Dr. Stoughton Lynd, istorijos profesorius iš Yale universiteto, New Haven, Conn.; James Mellon, iš Drew universiteto, Madison, N. J., profesorius politinių mokslų; Dr. Robert Sitton, iš Brooklyno kolegijos, profesorius filosofijos mokslų; Dr. Joseph Burke ir kiti.

Tarybų Sąjunga atidarė labai svarbų kanalą

Maskva. —Bucharos (Uzbekijos) irigatoriai jo laukė daugiau kaip dvejus metus. Ir štai Amu Darjos vandenys ėmė plūsti į milžinišką dirbtinę upę — Amu Bucharos kanalą, didžiulį ir sudėtingą hidrotechnikos įrenginį. Jo 200 kilometrų (apie 160 mylių ilgio) trasa nusitęsė per birius Kyzyl Kumo dykumos smėlynus.

Kanalo statytojai, panaudodami puikią techniką, per trumpą laiką iškasė apie 70 milijonų kubinių metrų žemių, atliko daug sudėtingų betono ir gelžbetonio darbų, paleido į darbą 25 stambius hidrotechninius ir kelių įrenginius.

Kanalo širdis — Chamzino ir Kujumazaro siurblinės. Jos pakels Amu Darjos vandenį į 240 pėdų aukštį ir paduos jį į drėkinimo sistemą.

Kanalas aprūpins vandeniu maždaug keturis tūkstančius kvadratinių kilometrų ganyklų, kur bus galima ganyti apie 100,000 karakulinių avių. 180,000 hektarų Bucharos ir Samarkando sričių žemių turės daugiau vandens. Šalis gaus papildomai dešimtis tūkstančių tonų medvilnės. (Hektaras yra 100 arų.)

Maskva. — Sulaukęs 61 metų amžiaus mirė įžymus TSRS ekonomistas A. A. Arzumanijanas.

Paskyrė Goldbergą į Jungtines Tautas

Washingtonas. — Vietoj mirusio A. Stevensono prezidentas Johnsonas paskyrė JAV ambasadoriumi į Jungtines Tautas Arthurą Goldbergą. Dabar Goldbergas buvo JAV Aukščiausiojo Teismo nariu.

Jis yra 56 metų amžiaus. Seniau buvo darbo unijų advokatu, o būdamas Aukščiausiajame Teisme stovėjo su pažangiaisiais teisėjais.

Jungtinės Tautos, N. Y.— Atstovai arabų valstybių, kurių Jungtinėse Tautose yra 13, šaltai pasitiko Goldbergo paskyrimą, kaip žydų tautos žmogų.

ĮSTATYMAS KORĖJOS VETERANŲ NAUDAI

Washingtonas. — JAV Senatas 69 balsais prieš 17 priėmė bilių, kuris Korėjos karo veteranus pastato į tokią pat privilegijų padėtį kaip buvusius Antrojo pasaulinio karo karius. Jie turės palengvinimų užlaikyme gyvenimo namų, moksle, paskolų gavime ir tt.

Tokyo. — Sulaukęs 83 metų mirė Japonų reakcinis generolas Otozo Jamada, kuris karo metu planavo vartoti nuodus prieš TSRS jėgas.

Palaidojo Adlai Stevensoną

Bloomington, Ill. — Liepos 19-tą dieną čionai buvo palaidotas Adlai Stevensonas, kur jo seneliai ir proseneliai guli.

Dalyvavo JAV prezidentas Johnsonas, viceprezidentas Humphrey, JAV Aukščiausiojo Teismo pirmininkas Earl Warren ir daug kitų įžymių asmenų.

Stevensonas per eilę pastarųjų metų buvo JAV ambasadorius Jungtinėse Tautose. 1952 ir 1956 metais jis kandidatavo Demokratų partijos tikietu į JAV prezidentus prieš Eisenrowerį, bet abu kartus pralaimėjo.

JAV NUOSTOLIAI VIETNAME

Washingtonas. — Pentagonas skelbia, kad nuo pradžios 1961 metų iki liepos 12 d. šių metų JAV Vietname neteko 510 žmonių užmuštais, 2,720 sužeistais, 57 dingusiais, daugumoje patekusiais į liaudiečių nelaisvę.

Prie šio skaičiaus nepriskaito žuvusių dėl kitų priežasčių.

Londonas. — Numatomas sukilimas Sarawako teritorijoje.

LAISVE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 — ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada, Lat. Amer., 6 months,	$5.50
Queens Co., per year	$10.00	Foreign countries, per year,	$12.00
Queens Co., per six months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

Eina ruošimasis dideliam karui!

APSIGYNIMO sekretoriaus McNamaro lankymasis Pietų Vietname Amerikai ir pasauliui žada tiktai vieną: paskubintą ruošimąsi dideliam karui Pietryčių Azijoje. Jis jau "laimėjo" iš mūsų kontroliuojamos Pietų Vietnamo valdžios prašymą, kad Jungtinės Valstijos skubintųsi siųsti daugiau jai pagalbos. Tuojau pradėta kalbėti apie didelį padidinimą Amerikos ginkluotų jėgų Vietname. Jau kalbama apie pašaukimą karo pareigoms armijos ir kitų ginkluotų jėgų rezervų. Būsiąs padidintas šaukimas jaunų vyrų į reguliariąją armiją.

Žinios iš Pietų Vietnamo aštriau cenzuruojamos. Esą nutarta nebeskelbti kasdieninių nuostolių karo frontuose. Kuo mažiau apie juos Amerikos žmonės žinos, tuo jie bus ramesni, mažiau sielosis eiga įvykių, kuriuos gimdo vyriausybės karo plėtimo politika.

Padangė kasdien tamsiau niaukiasi. Audra ateina...

Šitoje situacijoje su planu "karą baigti" išstoja iki šiol drąsiai prieš vyriausybės politiką kovojęs senatorius Mayne Morse iš Oregono. Jis esąs įteikęs prezidentui Johnsonui memorandumą su "praktiškais" pasiūlymais.

Sen. Morse siūlo Pietų Vietnamo "biznį" pavesti Jungtinėms Tautoms. Tegu Jungtinės Tautos sudaro "taikos jėgas". Tos jėgos milžiniškoje daugumoje galėtų būti mūsų dabartinės ten kariaujančios jėgos, bet jos jau veiktų ne vienos Amerikos, bet visų Jungtinių Tautų vardu. Vadinasi, pasak sen. Morse, būtų lygiai taip, kaip buvo Korėjoje. Ten irgi, kaip žinia, mūsų armija kariavo Jungtinių Tautų vardu ir šiandien tebelaiko Pietų Korėją okupavusios Jungtinių Tautų vardu!

Senatorius Morse nėra toks naivus, jog manytų, kad toks planas lengvai praeitų Jungtinių Tautų Saugumo Taryboje. Jis žino, kad Tarybų Sąjunga tokį planą atmestų — vetuotų. Tada, girdi, visas reikalas pereitų į Generalinės Asamblėjos rankas, kur, Morse mano, daugiau kaip 80 valstybių planą užgirtų.

Sakoma, kad prezidentas Johnsonas sen. Morse memorandumą ir pasiūlymus dabar svarsto, "virškina".

Vargiai bus grūdų iš šių sen. Morse pelų. Jis pamiršta, kad šiandien tarptautinė padėtis griežtai skiriasi nuo tos, kokia buvo anais metais. Ir Jungtinės Tautos nebe tos. Tada Jungtinėms Valstijoms buvo nesunku savo politiką Jungtinėse Valstijose pravesti. Nūnai kiekvienas rimtas tarptautinės politikos stebėtojas mums pasakys, kad labai abejotina, jog net ir kapitalistinių šalių dauguma sutiktų pavesti Jungtinėms Valstijoms jų vardu vesti intervenciją Vietname arba bile kuriame kitame pasaulio kampe.

Sen. Morse pasiūlymais, matyt, labai abejoja ir komercinė spauda, nes iki šiol dar niekur nepasirodė joje entuziastiško jų užgyrimo. Taipgi joks vyriausybės pareigūnas nėra už juos pasisakęs.

Šiuos žodžius rašant dar mažai teturime duomenų apie Helsinkyje įvykusį Pasaulinį Taikos Kongresą. Sugrįžus amerikinė delegacija, kurioje turime ir mūsų įžymiąją veikėją ir kovotoją Ksaverą Karosienę, reportuos apie kongreso nutarimus. Bet tiek jau žinome: kongresas pareikalavo, kad Jungtinės Valstijos intervenciją Vietname nutrauktų ir be delsimo savo militarines jėgas iš ten ištrauktų.

Negalėjo nutylėti...

NORS labai, labai šykščiai, bet ir komercinė spauda negalėjo visiškai nuo savo skaitytojų nuslėpti tai, kas šiomis dienomis įvyko Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Negalėjo nutylėti nepranešus, kad visose trijose respublikose su negirdėtu liaudies džiaugsmu ir ūpo pakilimu praėjo tarybinės santvarkos atkūrimo dvidešimtpenkmetis. Ne tiktai jų sostinėse — Vilniuje, Rygoje ir Talinе,— bet kiekviename mieste, kiekviename kaime ir kiekviename kolūkyje tos istorinės sukakties atžymėjimas praėjo neapsakomo džiaugsmo ženkle.

Dabar, po tų didžiųjų švenčių, Lietuvos Latvijos ir Estijos darbo liaudis ir jos vadovybė mojasi naujiems darbams ir laimėjimams. Mums atrodo, niekas jai nebeužstos kelio į šviesų ir prabangų rytojų.

JIEMS BAISŪS TSRS PREKYBOS LAIVAI

New Yorkas.—The American Marine Ass'n viršininkai nusigandę, kad sparčiai auga Tarybų Sąjungos prekybos laivynas.

Jie sako, kad 1939 metais TSRS turėjo 354 prekybos laivus, o dabar jau turi 1,746 ir dar daug naujų statosi.

ANGLIJA PANAIKINS MIRTIES BAUSMĘ

Londonas. — Anglijos parlamentas 200 balsų prieš 98 nubalsavo panaikinti mirties baus mę žmogžudžiams. Dabar nutarimą turės svarstyti lordų rūmai.

Anglijoje žmogžudžius kardavo.

Kas ką rašo ir sako

IŠKILMINGAI PAGERBTAS ĮŽYMUSIS LIETUVIŲ TAUTOS SŪNUS

Liepos 9 d. Tarybų Lietuvoje Bardiškiuose įvyko nepaprastai jausmingas ir iškilmingas susirinkimas, į kurį buvo suplaukusi daugtūkstantinė minia žmonių. Susirinkimo tikslas buvo pagerbti 1926 metais nužudyto komunisto ir kovotojo Karoliaus Poželos atminti jojo gimtinėje. Susirinkime kalbėjo visa eilė veikėjų. Vadovaujančią kalbą pasakė Lietuvos Komunistų Partijos pirmasis sekretorius ir lietuvių liaudies vadas Antanas Sniečkus. Čia keletas ištraukų iš jo tos turiningos kalbos.

Sniečkus, tarp kitko, sakė:

Karolis Požela—vienas įžymiausių Lietuvos Komunistų partijos veikėjų — revoliucionieriaus-profesionalo darbą Lietuvoje pradėjo čia, savo tėviškėje. Į Komunistų partiją ištikimas Lietuvos liaudies sūnus įstojo 1916 metais, būdamas Tartu universiteto studentu. 1918 metų kovo mėnesį atvykęs į savo gimtinę, kuri tuo metu buvo kaizerinių okupantų pavergta, Karolis Požela drauge su mūsų vienu seniausių LKP veikėju mokytoju Ignu Gaška ir darbininku Pranu Strepeika Lauksėdžio apylinkėje įkūrė pirmąją partinę kuopelę.

Jau tuo laikotarpiu Karolis Požela pasirodė esąs puikus organizatorius, be galo ištikimas partijai politinis veikėjas, sugebantis marksistiškai vertinti politinę padėtį bei konkrečias klasių kovos sąlygas, susikloščiusias Lietuvoje po Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos.

Vertindami Karolio Poželos veiklą 1918-1919 metais, mes turime pažymėti ne tik jo milžinišką darbą, organizuojant Tarybų valdžios organus Lietuvoje. Šiandien, kai mes ruošiamės iškilmingai minėti Tarybų Lietuvos 25-ąsias metines, ypač svarbu pabrėžti, kad Karolis Požela buvo vienas iš tų Lietuvos Komunistų partijos veikėjų, kurie visa savo politine ir ideologine veikla padėjo Lietuvos liaudžiai giliau suvokti, kad tik tarybinė santvarka gali jai užtikrinti tikrą laisvę, ekonominę ir politinę pažangą.

1920 metais Kaune Karolio Poželos iniciatyva ir jo sumanumo dėka buvo įrengta didelė Lietuvos KP Centro Komiteto pogrindinė "Spartako" spaustuvė, kurioje buvo spausdinami Lietuvos KP CK organai "Tiesa," "Kareivių tiesa," Lietuvos Komunistinės Jaunimo Sąjungos CK organas "Jaunasis komunistas," Kauno rajono komiteto laikraščiai, brošiūros, atsišaukimai.

Karolis Požela redagavo "Tiesą" ir daugelį kitų pogrindinių ir legalių partinių leidinių, ėjusių Lietuvoje, aktyviai bendradarbiavo komunistinėje spaudoje, organizavo legalios darbininkų spaudos leidimą. 1922 m. žvalgybai susekus "Spartako" spaustuvę, Karolis Požela organizavo partinės spaudos leidimą užsienyje ir jos gabenimą į Lietuvą, o kitais metais vėl suorganizavo Kaune naują "Spartako" spaustuvę. Ji veikė iki 1930 metų, visada primindama mums šviesų Karolio Poželos atminimą, šventą jo palikimą.

1923 metų pavasarį, išrinktas Lietuvos KP Centro Komižela suteikė marksizmui ir ležela suteikė marksizmui ir leninizmui atsidavusių vadovaujančių darbuotojų grupę, kad galėtų užtikrinti kolektyvinį partinį vadovavimą, sumaniai derinti legalų ir nelegalų partinį darbą, stiprinti ryšius su masėmis, panaudojant komunistų darbą profsąjungose, savivaldybėse, kultūrinėse organizacijtse.

Daug dėmesio K. Požela skyrė partijos darbui valstiečių tarpe. Jis gerai buvo įsisąmoninęs Lenino idėjas, kad tik esant tvirtai darbininkų ir valstiečių sąjungai galima nuversti buržuazijos diktatūrą.

Tautininkai ir krikščionys demokratai, 1926 metų gruodžio 17 dieną įvykdę fašistinį perversmą, visų pirma stengėsi susidoroti su Lietuvos Komunistų partija. Fašistai siekė sudaužyti ją, kaip vienintėlę partiją, stovinčią revoliucinio judėjimo priešakyje. Fašistai puolė Lietuvos Komunistų partiją, kad galėtų nekliudomai vykdyti buržuazijos diktatūrą, sustiprinti kapitalistinę priespaudą Lietuvoje.

Pirmosiomis aukomis fašistai pasirinko Lietuvos Komunistų partijos Centro Komiteto sekretorių Karolį Poželą ir jo bendražygius Juozą Greifenbergerį, Kazį Giedrį ir Rapolą Čarną. Nužudydami keturis didvyriškus Lietuvos revoliucionierius, paaukojusius visą savo gyvenimą kovai už liaudies laisvę ir laimę, fašistai tikėjosi iškrikdyti komunistų gretas. Bet jie apsiriko.

Moralinio ištvermingumo, begalinės ištikimybės Komunistų partijai ir liaudžiai pavyzdį parodė Karolis Požela, kuris kelias valandas prieš mirtį rašė "Viešajame žodyje draugams": "Draugai! Dirbau, kiek galėjau, mirštu už mūsų bendrą tikslą, Linkiu ir jums dirbti, dirbti, kovoti iki laimėsite,"

Šie didvyriško Lietuvos revoliucionieriaus žodžiai nuskambėjo kaip priesakas kiekvienam Lietuvos komunistui, kaip raginimas būti visuomet ištikimiems partijos idėjoms, kovoti iki galutinės pergalės.

Beje, susirinkime dalyvavo ir Požėlos duktė M. Poželaitė ir į minią prabilo:

—Kartu su kitais revoliucinės kovos dalyviais, — kalbėjo ji, — ir mano tėvas pasiaukojančiais žygiais, savo širdies krauju aplaistydamas Kauno apylinkių klonius, sukūrė nuostabią meilės Tėvynei dainą. Lenino partijos išauklėtas ir kovose užgrūdintas, jis mokėjo degti didžia meile liaudžiai, mokėjo aukotis už šventą darbo žmonių reikalą. Fašistiniai budeliai jį nužudė, tačiau šviesus jo, kaip ir kitų taurių kovotojų-komunistų, paveikslas gyvas mūsų širdyse. Tegul mūsų krašto jaunimas mokosi iš tokių žmonių, tegul tęsia jų pramintą ir širdies krauju aplaistytą kelią.

IRGI PROTESTAS— PRIEŠ "VABALUS"

Kanadiečiai, matyt, smarkiai užsirūstinę. Jie "protestuoja" prieš karalienę Elzbietą. "Liaudies Balsas sako:

Visa eilė kanadiečių sugrąžino medalius karalienei Elizabetai, iš kurios jie buvo gavę juos, protestuodami, kam karalienė apdovanojo medaliais "vabalus" (beatles). Girdi, jeigu jau tie "vabalai" verti medalių, tai medaliai virto pažeminimu tų, kurie tikrai verti jų buvo.

Iš tikro, tie, kurie sugalvojo apdovanoti tuos "vabalus" medaliais, neteko sveiko proto. Tie vaikėzai yra meno iškrypėliai, nežiūrint to, kad tokie pat vaikėzai trukšmauja jiems pasirodžius. Jokiu būdu jie nėra verti karališkų medalių.

Pirmas iš kanadiečių grąžino karalienei medalių buvęs parlamento narys Hector Dupuis iš Montrealo. Jis pareiškė, kad jis nenori būti sulygintas su tais pakvaišėliais (nincampoops).

NORVEGIJOJE

Norvegija užima pirmą vietą pasaulyje pagal elektros energijos gamybą, skaičiuojant vienam gyventojui, būtent — 9 tūkst. kWh per metus. Beveik 99 procentus elektros energijos pagamina hidroelektrinės.

IŠ VILNIAUS

Atvykome į Vilnių sėkmingai. Čia dabar labai gražios dienos, saulėtos ir šiltos.

Jums sunku įsivaizduoti, koks šiandien gražus Vilniaus miestas. O žmonių!... Lenino prospektas labiau užsikimšęs publika negu Penktoji Avenue Niujorke. Daug jaunimo — linksmo, smagaus.

Sutikome nemažai žmonių — literatų, visuomeninkų, veikėjų ir eilinių LTSR piliečių. Visi nekantriai laukia Jubiliejinių švenčių, kurios bus liepos 17 ir 18 dienomis.

Vilnius puikiai pasipuošęs.

Vakar Ieva ir aš tarėme žodį per televiziją. Šiandien dirbu—rašau kai kuriuos dalykus spaudai. Šiandien, beje, atvyks mūsų didžioji grupė iš JAV, eisime į aerouostą juos sutikti. Pribus apie 4 v. po pietų.

Visi, su kuriais kalbėjomės, prašė perduoti linkėjimus visiems laisviečiams.

Rojus Mizara

1965-VII-14

Liepos 15-65

Jau mes Vilniuje. Jis gražus ir pasipuošęs—vėliavos, vėliavos, vėliavos! Visur—baltos vėliavos, trispalvės vėliavos, raudonos vėliavos.

Aš su Danišausku iš Čikagos esame viešbutyje Vilnius. Kambarys didelis, ąžuolinės grindys, naujai išdažytos baltos sienos ir lubos. Baldai naujausios moderniškos mados: dvi spintos baltiniams, dvi lovos, šėpa drabužiams sukabinti, rašomasis staliukas ir labai madinga elektros lemputė, kuriai šviečiant aš dabar rašau. Visi baldai lietuviško uosio. Labai gražiai, šviesiai nupaliravoti. Prieangyje kambario prausykla, šiltas ir šaltas vanduo, rankšluosčiai ir atliekoms pintinėlė.. Prieangis apšviestas dviem elektros lempomis. Pačiame kambaryje moderniško stiliaus lempa lubose ir rašomojo staliuko kamputyje.

Didelis langas iš mūsų kambario į Lenino prospektą, ir balkonėlis. Jis nusagstytas baltomis vėliavomis ir apjuostas virtine elektros lempučių.

Dar tik pusė po aštuonių ryto. Tik dabar buvau išėjęs ant balkonėlio pasižvalgyti. Priešais mane virš medžių žalumyno, kyla Vilniaus mūrai baltieji. Į rytus, po mano dešine, miškas įvairiaspalvių vėliavų tarpe Vilniaus medžių žalumyne. Į vakarus, mano kairėje irgi tas pats vaizdas. Aukštai, skersai gatvę ant vielų, kabo didžiulės iškabos su numeriu 25 (dvidešimtpenkti).

Gatvė dar šį rytą 6-tą valandą buvo nuplauta. Šaligatviai švarutėliai Jais jau dabar prapliupo žmonijos srautas. Srovė automobilių ir busų vientisai plaukia Lenino prospektu.

Gana. Jau laikas pusryčiauti. Daug darbo mūs šiandieną laukia. Nežinau, ką Mildred Stensler, mūsų choro dirigentė, turi programoje šiai dienai, bet žinau, kad jinai jo turi daug.

Draugiškai,

Inž. A. P. Gabrėnas

KARŠTOS DIENOS

Specialiai "Laisvei"

VILNIUS, 1965. VII. 15

Su Respublikos jubiliejaus dienomis prasidėjo tikros karštos dienos mūsų gamtoje iki 29° Celsijaus ir karštos dienos visame gyvenime. Vilnius tiesiog dunda nuo svečių. Priemiesčių miškeliai iki išnakčių skamba nuo suvažiavusių dainininkų dainavimo. Liepos 11 į Vilnių atvyko ir Lietuvos liaudies rašytojas Rojus Mizara su savo žmona. Jau liepos 12 jiedu aplankė mudu su Elena Vasarojančius Valakampių miškelyje. Kartu su jais buvo Eduardas Mieželaitis su žmona, jums gerai pažįstamas A. Laurinčiukas, Lietuvos spaudos komiteto pirmininkas Feliksas Bieliauskas su žmona. Valgydami šviežias braškes visi labai džiaugėmės, kad štai kaip puikiai subujojo mūsų visų Lietuva, ėmusi gyventi socialistiškai didelėje tarybinių tautų šeimoje. Pasidžiaugėme ir Jūsų, pažangių Amerikos lietuvių, veikla ir darbais. Gražiai ir laiku išleista anglų kalba knyga apie Lietuvą. Ji atrems buržuazinių nacionalistų skleidžiamus melus apie mūsų gimtąjį kraštą. Mums buvo labai smagu, kai matėme Rojų, sulaukusį 70 metų, bet vis dar tokį jauną ir dar jaunesnę Ievą, kuri dainuos net didžioje Dainų šventėje Vingio parke. O svečiai iš Amerikos vis gausiau telkiasi mūsų žemėje. Oro laivai atplukdė į Vilnių naujas dvi grupes amerikiečių dainininkų su J. Grybu priešaky, o oras tiek karštas, kad rodosi bangom banguoja. Šaulutė nesigaili spindulių savo bičiuliams, atvykusiems aplankyti gimtąją Lietuvos žemę. Saulės šilima buvo labai reikalinga ir Lietuvos laukams, kur noksta gražus derlius; aš matau, kaip miške mėlynės sirpsta ne dienomis, o valandomis; darosi vis juodesnės ir juodesnės, žemuogės jau puikiai išsirpo, miškuose dažniau grybų randame.

Šiandien paskelbti Respublikiniai literatūros ir meno laureatai, kurių tarpe pirmuoju eina Jonas Avyžius, gavęs 2,500 rublių premiją už savo puikų realistinį romaną "Kaimas kryžkelėje." Tai dar jaunas rašytojas, rašyti pradėjęs kaip tik 1940 metais. Jo romanas vaizduoja dabartinį kolūkinį Lietuvos kaimą ir jis parodo labai daug įdomių žmonių. 1,500 rub. premiją gavo artistė Monika Mironaitė už savo talentingą teatrinę veiklą ir 2,500 rub. premiją gavo Lietuvos styginis kvartetas: C. Paulauskas, K. Kalinauskaitė-Fledžinskienė, J. Fledžinskas ir R. Kulakauskas. Šis kvartas labai pasižymėjo užsienyje—Belgijoje ir Vengrijoje. Be to, 44 mokslininkams ir praktikams irgi paskirtos įvairios Respublikinės premijos. Tokiu būdu mūsų Respublika savo jubilieniais metais gausiai apdovanojo savo talentus, kurie pasirodė puikiais savo rašiniais ir darbais. O suvažiavę chorai ir šokėjai iš įvairių Lietuvos vietų dabar baigia derinti savo balsus ir kojas, kad Dainų šventė gerai pavyktų. Kasdieną po porą kartų vyksta dainų ir šokių repeticijos. Be abejo, žmonės pavargsta, bet visi dainuoja ir šoka su didžiausiu entuziazmu. Yra ir gana senyvų dainininkų bei šokėjų, ir kai į visa tai pasižiūri, rodosi, visa Lietuva džiaugiasi savo naujuoju gyvenimu. O Vilnius dabar visas gražus! Atsidžiaugti negali gražiai įšsipuošusiais ir turtingais magazinais, ypač gražiai atrodo buv. Vilniaus katedros pastatas su istoriniu bokštu.

Jonas Šimkus

P. S. Maskvoje M. Gorkio vardo Paminklinis literatūros institutas mūsų Kostui Korsakui suteikė filologijos mokslų daktaro vardą. Tai didelis K. Korsako mokslinės veiklos pripažinimas.

J. Š.

Lenkijos atsiekimai

Lenkijoje 1964 metais pagaminta 30,000 sunkvežimių, 20.4 tūkstančio lengvųjų automobilių, 3.5 tūkstančio autobusų, 145 tūkstančiai motociklų ir motorolerių.

1970 metais numatoma pagaminti 52,000 sunkvežimių, 66 tūkstančiai lengvųjų automobilių, 4 tūkstančiai autobusų ir 165 tūkst. motociklų ir motorolerių.

Lenkijos pramonė per 10 metų pagamino 8,000 keleivinių ir 220,000 prekinių vagonų, 3,300 garvežių ir 2,000 elektrovežių. 10 pasaulio šalių geležinkeliais dabar kursuoja daugiau kaip 70,000 Lenkijoje pagamintų krovininių vagonų ir apie 2,000 lokomotyvų.

Lenkija sudarė keliolika kontraktų tiekti į užsienį komplektiniams metalurgijos objektams. Pvz., Vengrijai ji patieks stambią liejininkystės gamyklą, Jungtinei Arabų Respublikai — aliuminio gamyklą, taip pat cinko elektrolizės ir švino gamybos gamyklą.

1965 metais Liaudies Lenkijoje paskelbti spartaus chemijos vystymo metais. 1964 metais šalyje išaugo apie 200 naujų objektų, šiais metais bus paleisti dar 200 chemijos objektų. Didžiosios chemijos vystymui šiais metais asignuota 11 bilijonų zlotų.

Lenkija — stambus chemijos gamyklų eksportininkas. Lenkijoje pagamintos chemijos gamyklos veikia Kinijos Liaudies Respublikoje, Čekoslovakijoje, Jugoslavijoje, Turkijoje, Jungtinėje Arabų Respublikoje.

Tarybų Sąjunga nupirko Lenkijoje 50 chemijos gamyklų. Sutinkamai su pasirašytu susitarimu, Lenkija TSR Sąjungai patieks 36 sieros rūgšties, 6 kombinuotųjų pašarų gamyklas ir 8 dvigubo superfosfato gamyklas.

RUMUNIJOJE

Rumunijoje pramonės produkcijos išleidimo planas 1964 metais buvo įvykdytas 102.6%. Pramonės bendrosios produkcijos apimtis išaugo, palyginus su 1963 metais, 14.%. Gamybos priemonių gamyba išaugo 15.8 proc., vartojimo reikmenų— 10.9%. Kapitalinių įdėjimų apimtis 1963 m. rodikliu viršijo 11%; nacionalinės pajamos išaugo apie 10%.

SNO IR DABARTINĖ PADĖTIS

Rašo Ksavera

Steigiamosios SNO konferencijos metu karas buvo vedamas prieš hitlerinę okupaciją, kuri buvo užgulus beveik visą Europą, įskaitant dalį Tarybų Sąjungos, ir prieš Japoniją, kuri buvo užėmus didelius Azijos plotus, įskaitant Kinijos dalį, ir prieš Mussolinį, kuris buvo užėmęs Etiopiją.

Šiais 1965 m. JAV vienatinė šalis, kuri kariauja dviejuose frontuose — Azijoje ir Lotynų Amerikoje. Jos buvusieji sąjungininkai tam karui nepritaria ir nededa jai paramos.

Taip, SNO susilaukė krizės dėl vis daugiau ir daugiau kylančių nacionalinių sukilimų. Vien tik Afrikoje 32 šalys išsilaisvino iš svetimšalių jungo. Krizė dėl balsavimo teisių ir dėl skolų, kurias JAV užsimojimas slopinti nacionalinius sukilimus sudarė. JAV nei Vietname, nei Dominikoje nesiskaitė su SNO čarteriu ir veikė savistoviai, grėsdamos taikai.

Amerikos šalys turi sutvėrusios savo Amerikos Valstybių organizaciją, bet JAV ir su ja nesiskaitė, kai siuntė savo kariuomenę į Lotynų Ameriką.

SNO čarteris sako: "Kolonialiai žmonės turi teisę prie nacionalinės nepriklausomybės." Dėka Tarybų Sąjungai, tas paragrafas buvo priimtas steigiant SNO, nežiūrint to, kad Anglija, Prancūzija ir Belgija turėjo daugiausia kolonijų. Dabar JAV Vietname kovoja, siuntė parašiutininkus į Kongą, kad ten išgelbėti kolonialistų valdžias.

Šiandien tas čarterio principas pamintas vienos šalies. Ten pareikšta: 1. Valdanti Saugumo Taryba susidės iš penkių pastovių narių: JAV, TSRS, Anglijos, Kinijos ir Prancūzijos. Šeštas narys renkamas dviem metam. 2. Visi Saugumo Tarybos tarimai turi gauti pritarimą visų penkių pastovių narių. 3. Taryba turėdama veto teisę bile vieno pastovių narių, turi svarbiausią įpareigojimą užlaikyti tarptautinės taikos ir įruošti taikai palaikyti karines jėgas. Per 20 metų JAV delegacija kėlė nepasitenkinimą dėl šios vieningos balsavimo teisės.

Koks riksmas buvo dar 1945 m., aišku vien tik iš Hearsto spaudos pareiškimo, kad komunistai nori veto, nes jį panaudos, jei kiltų bile klausimas prieš TSRS. Kiti rėkė: "Mus pardavė Stalinui. Tai žydų šamokslas, kurį suplanavo Rooseveltas."

Didžiausia šių dienų silpnybė paeina iš to, kad tokie paktai, kaip jau minėta Amerikos Valstybių Organizacija ir, Europoje, Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacija (NATO) leidžia Vokietijai ginkluotis ir atgaivinti hitlerinę karinę programą. Jie veikia varde to, kad darbuojasi prieš komunistus. SNO čarteris aiškiai užgina buvusios ašies šalims dalyvauti tokiuose paktuose. Tas prieštarauja Potsdamo sutarčiai. Tol, kol JAV tęs Vokietijos ginklavimą, niekas negali turėti pasitikėjimą JAV. Vokietijos (vakarų) valdžia ne tik kad apginkluota, bet ją kontroliuoja tie patys elementai, kurie pastatė Hitlerį prie šalies vairo 1933 metais, ir pastatė pasaulį prie pražūties kranto 1939-45 metais.

Istorija įrašys dar ir tą, kad JAV suskaldė Vokietiją. Buvęs valstybės sekretorius James Byrnes 1946 m. rugpiūčio mėnesį pareikalavo, kad Vokietija turi likti tokia, kokią JAV nustatys. Tai buvo prieš Potsdamo sutartį, kuri aiškiai pasakė, kad Vokietijos likimas turi būti išspręstas didžiųjų talkininkų. Tuomet 1947 metais Frankfurte Vokietijos zonos buvo įsteigtos ir 1949 metais Vakarų Vokietijos valstybė buvo įsteigta. Tik po to įsisteigė Vokietijos Demokratinė Respublika.

Pamatiniai SNO programa turi taikai mašineriją, kokia reikalinga. Net ir veto Saugumo Taryboje yra pamatuota ir Roosevelto ir Stalino pripažinta, kad tai reikalingas taikai įrankis.

Prancūzijos de Golis seniai paskelbė, kad jei JAV, TSRS, Anglija, Prancūzija ir Kinija nelaikys penkių didžiųjų šalių, turinčių branduolinius ginklus, konferencijos dėl atsteigimo SNO ir jos čarterio kaip jis originaliai buvo priimtas, tai ši taikos organizacija žlugs. "N. Y. Times" vasario 4 d. vedamajame skelbė, kad "SNO atmosfera nesveika."

SNO nebandė rišti bei savo dienotvarkyje svarstyti tokius klausimus, kaip Vokietijos, nors kolonijalinis klausimas buvo svarstomas. Afrikos ir Azijos šalims duota mažai progos išsireikšti. Vietnamo klausime viskas, ką SNO atliko, tai tik sekretoriaus U Thanto perspėjimas. Šiame kritiškame momente SNO Generalinė Asamblėja nukėlė posėdį į rugpiūčio 1 dieną.

Tikra tiesa, kad nuo pat pradžios JAV ir jos šalininkės šalys naudojo SNO kaip savo pozicijos skelbėją. "Wall Street Journal" sausio 11, 1962 m., labai teisingai rašė vedamajame, kad "Mes, JAV, naudojame SNO, kada mums pasitarnauja, ir ignoruojame, kada ne."

20 metų bėgyje didelės pakaitos įvyko. 1945 m. Socialistinės šalys buvo tik Tarybų Sąjunga, Lenkija, Čekoslovakija, Jugoslavija ir kitos Rytų Europos liaudies demokratijos. Dabar prisidėjo Didžioji Kinija, Mongolija, Šiaurinė Korėja, Šiaurinis Vietnamas, Kuba, Rytų Vokietija.

Afrikoje taiką mylinčių valstybių vis dauginasi ir jų solidarumas stiprėja. Tai svarbus žygis dėl kovos už geresnę ateitį, už laisvę, nepriklausomybę ir taiką.

Dabar SNO atstovauja 23 tokių Afrikos valstybių su 160 milijonų gyventojų. Kaip jūrų vilnys nacionalinio išsilaisvinimo judėjimas užliejo kolonijines šalis, ir imperialistai buvo priversti sutikti su nepriklausomybe buvusioms savo kolonijoms.

DISKRIMINACIJA PRIEŠ PASAULIO GYVENTOJŲ TREČDALĮ

Kuomet šiandien socializmas jau laimėjo pastovią vietą planetoje, reikia pripažinti tą faktą, kad tūlos SNO tarybos ir skyriai, kurie buvo gal proporcionaliai teisingi 20 metų atgal, dabar jau šiai situacijai netinka.

Tokie skyriai, kaip Generalinė Asamblėja ir sekretoriatas, paneigia trečdalį pasaulio, kuris negauna proporcionalės atstovybės. Taipgi reikėtų nepamiršti ir to, kad, apart to minėto trečdalio, daug jaunų valstybių išsivystė, kurios siekia ir seka neutralios pozicijos. Tos valstybės, kaip Jungtinė Arabų Respublika, Indija, Indonezija (kuri neseniai pasitraukė iš SNO) ir kitos Afrikos ir Azijos valstybės, turi daugiau kaip tūkstantį milijonų gyventojų. Jų reikalai neatsispindi Saugumo Taryboje ir SNO sekretoriate, kaip jau aukščiau pasakyta.

Šiais jubiliejiniais metais svarbiausia permaina, tai didžiuma SNO narių susideda iš daugiausia išnaudojamų, bet nepriklausomų buvusių kolonijinių šalių. Tos Afrikos-Azijos nacijos neperka jokių karinių intrigų. Joms reikia taikos. Jos nebijo socialinių ir ekonominių permainų. Jos sudaro sveikesnę SNO.

Socialistinės šalys sveikina kiekvieną pasirodymą naujų nepriklausomų šalių, kaip iš Azijos, Afrikos ir Lotynų Amerikos.

Mes žinome, kad jų pasirodymas gali transformuoti SNO į tokią organizaciją, kuriai bus pilnai galima pavesti pasaulio likimą. Jos galės priversti padaryti galą abnormaliai situacijai, dėl kurios SNO buvo pavirtusi Vakarų bloko instrumentu.

Antonin Novotny, Čekoslovakijos prezidentas, labai teisingai pasakė: "SNO turi pritapti prie realių reikalų pasaulyje ir liautis būti ginklu vienos grupuotės šalių, arba turės žlugti kaip nenaudinga. Visi žinome, kad viskas žūsta, kas nesusiderina su realybe."

Tai toks pasirinkimas stovi prieš SNO. Ar tas reiškia, kad jau viskas be vilties? Visai ne. Žmonės, kurie sutinka su pilnu nusiginklavimu, be abejo, sudaro didžiumą net tarpe tokių šalių, kur dar vis įtekmingi tie, kurie laikosi kraštutinybės.

Aišku, kad vakarų šalims tas yra dideliu smūgiu, ir jos nepatenkintos tomis naujomis šalimis, kurios dabar stoja į SNO. Vakarų šalys per savo spaudą kalba, kad tos šalys dar nepribrendusios būti SNO nariais, ir jos pavers SNO į "nepribrendusį aparatą." Taip kalba, nes bijo, kad tos šalys bus nepalankios Amerikos pozicijai.

Daug tų nepriklausomų šalių Afrikos-Azijos orbitoj jau spėjo įrodyti taikos poziciją ir kooperavimą taikos labui.

Kuomet 1945 m. įvyko steigiamoji SNO konferencija, Vokietija jau buvo pilnai nugalėta ir Japonija beveik parblokšta, nes Tarybų Sąjunga stojo kariauti prieš Japoniją. Europos ir Azijos šalys buvo karo nualintos.

Pokariniais metais JAV išliko turtingiausia ir ekonominiai stipriausia kapitalistinė šalis. Kapitalistai tuomet manė, kad Tarybų Sąjunga pasiliks tiktai teorine problema, su kuria bus lengva skaitytis. Dabar, po 20 metų, Tarybų Sąjunga atstatė savo ekonomiją. Socializmas įrodė, kad turi ryškų pasisekimą ne tik Tarybų Sąjungoje, bet ir kitose socialistinėse šalyse, kaip Čekoslovakijoje, Rytų Vokietijoje ir kitur.

Šiandien socialistinėse šalyse Europoje ir Azijoje gyvena daugiau kaip tūkstantis milijonų žmonių. Tai trečdalis pasaulio žmonių.

(Bus daugiau)

NAUJI AUTOMOBILIAI

Detroitas. — 1966 metais bus naujos rūšies automobiliai, kurių visi keturi ratai bus varomieji (four wheel drive).

Oldsmobile gamina tos rūšies "Tornado" automobilius, Fordas —"Thunderbird", Buick — "Rivera". Jie bus brangesni už paprastus automobilius.

Tarybų Lietuvos sostinė ruošiasi jubiliejui. Dešimtis tūkstančių jos svečių pasitiks naujos kavinės, parduotuvės, gerų paslaugų salonai. Amerikos lietuviai, kurių taip pat laukiama dainų šventėje, apsigyvens naujame viešbutyje "Gintaras." Jis baigiamas statyti geležinkelio stoties aikštėje. Šalia viešbučio — puošnus restoranas, kavinė.

Sveiki atvykę į tėvų žemę!

VILNIUS. — Visada pralgsta paskutinės laukimo minutės. Aerouoste nusileido lėktuvas, atgabenęs keleivius iš Klaipėdos. Lėtai privairavo prie perono oro paukštis, atskridęs iš Talino. Pagaliau toli dangaus žydrynėje sublizga "TU," ir laukiančiųjų būrys sujuda: šiuo lėktuvu į Tarybų Lietuvą atvyksta didžiulė Amerikos lietuvių grupė.

Daug jaudinančių susitikimų šiomis dienomis Vilniaus aerouoste. Į mūsų respubliką, švenčiančią Tarybų valdžios atkūrimo dvidešimt penktąsias metines, renkasi svečiai. Jau prieš kelias dienas atvyko liaudies rašytojas R. Mizara su žmona. Dabar jis — sutinkančiųjų būryje. Tačiau ir šių svečių iš Jungtinių Amerikos Valstijų vakar aerouoste laukė nauji susitikimai su senais pažįstamais, kurių ankstesnėmis viešnagės dienomis dar nebuvo progos pamatyti. Aerouoste svečius, atvykusius iš JAV, taip pat sutiko Lietuvos TSR Ministrų Tarybos Pirmininko pavaduotoja L. Diržinskaitė, respublikos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo Pirmininko pavaduotojas J. Baltušis, Lietuvos kultūrinių ryšių su tautiečiais užsienyje komiteto pirmininkas V. Karvelis, Lietuvos Draugystės ir kultūrinių ryšių su užsienio šalimis draugijos pirmininkas L. Kapočius, atsakingas Užsienio reikalų ministerijos darbuotojas R. Vaigauskas, Vilniuje viešintis JAV pažangiųjų lietuvių laikraščių "Laisvė" ir "Vilnis" bendradarbis J. Gasiūnas.

Lėktuvas "TU-124," pariedėjęs nusileidimo taku, artėja prie perono. Į viršų pakyla rankos su gėlių puokštėmis. Mojuodami jomis, sutinkantieji sveikina svečius. Netrukus keleiviai leidžiasi trapu.

Pirmieji žingsniai seniai matytoje tėvų žemėje. Džiaugsmo ašara nenoromis nurieda skruostais. Lietuvių tautiniais drabužiais apsirengę merginos ir vaikinai, pažįstami ir artimieji įteikia gėlių puokštes. O koks skanus atrodo vėsus lietuviškas alutis su puta, įpiltas iš molinio liaudies meistrų rankomis išdabinto ąsočio.

—Kelionės nuovargis iš karto dingsta, — paragavęs jo, sako vienas svečias. — Didelis jums ačiū!

Prie mikrofono prieina Lietuvos TSR Ministrų Tarybos Pirmininko pavaduotoja L. Diržinskaitė.

—Brangūs tėvynainiai!— kreipiasi jį į svečius.—Leiskite nuoširdžiai pasveikinti jus, atvykus į tėvų žemę. Labai malonu, kad jūs atvykote šiomis dienomis, kai mūsų respublika ruošiasi sutikti savo ketvirčio amžiaus jubiliejų. Būdami tėvų žemėje, jūs turėsite progos pamatyti mūsų naują kraštą, susitikti su žmonėmis. Malonu, kad atsivežėte daug dainininkų, kurie žada dalyvauti Dainų šventėje.

Drg. L. Diržinskaitė palinkėjo atvykusiems malonios viešnagės, gražių įspūdžių. Tegu svečiai, viešėdami Tarybų Lietuvoje, lankydami jos miestus ir kaimus, kuo daugiau pamato, tegu įsitikina, kokius milžiniškus laimėjimus mūsų respublika pasiekė Tarybų valdžios metais.

Dėkodamas už šiltą sutikimą, "Aido" choro narys J. Juška kreipiasi eilėmis. Už motinišką sutikimą nuoširdžiai dėkoja "Aido" choro valdybos pirmininkas J. Grybas:

— Didžiulis džiaugsmas apsilankyti gimtinėje, — sako jis, — Tarybų Lietuvos didžios šventės — tarybinės santvarkos atgaivinimo dvidešimt penktųjų metinių — proga.

Jis perduoda Amerikos pažangiųjų lietuvių sveikinimus tėvų žemei, visai tarybinei liaudžiai.

Artimųjų, senų ir naujų pažįstamų būrelių apsupti, svečiai dar ilgai šnekučiavosi aerouoste. Pavakariu kitu lėktuvu vakar atvyko nauja JAV lietuvių grupė. Svečiai sutikti taip pat nuoširdžiai ir šiltai. Atvykusius į Tarybų Lietuvą dalyvauti mūsų respublikos džiugioje šventėje pasveikino Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo Pirmininko pavaduotojas J. Baltušis.

—Džiaugiamės, kad galėsime jūsų viešnagės metu parodyti ką Lietuva nuveikė per dvidešimt penkerius Tarybų santvarkos metus,— kalbėjo drg. J. Baltušis. — Mes būsime laimingi, jei jūs čia jausitės kaip geroje šeimoje, tarp tikrų draugų ir brolių.

—Mums, visiems pažangiems Amerikos lietuviams, viešnagė tėvų žemėje visuomet tampa didele švente,— pasakė atvykusiųjų vardu kalbėjęs Lietuvių literatūros draugijos Usterio miesto kuopos sekretorius J. Jaskevičius. — Ypač džiugu, atvažiavus dabar, kada Tarvbų Lietuva ruošiasi taip iškilmingai švęsti savo jubiliejų.

Kiekvienas svečiams sako:

—Sveiki atvykę į tėvų žemę!

Interviu prie lėktuvo trapo

Vos nusileidus lėktuvui, kuriuo į Vilnių vakar atskrido pirmoji JAV lietuvių grupė, "Tiesos" korespondentas kreipėsi į jos vadovą, "Aido" choro valdybos pirmininką Joną Grybą ir paprašė atsakyti į kelis klausimus.

—Sakykite, prašome, Jūs ne pirmą kartą Tarybų Lietuvoje?

—Turėjau laimės lankytis 1960 metais, — sako J. Grybas. — Buvau tada ir Dainų šventėje. Visam gyvenimui ji paliko įspūdį. Nepaprastai norėjau vėl apsilankyti, vėl dalyvauti šiame nuostabiame visos Tarybų Lietuvos dainininkų suvažiavime.

—Kartu atvyko "Aido" choras?

—Labai gaila, bet visi choristai negalėjo atvykti. Mūsų čia bus dvidešimt du. Bet tik pusė jų yra "Aido" dalyviai. Kiti choriečiai iš keliolikos JAV miestų.

—Svečiai taip pat dalyvaus Respublikinėje dainų šventėje?

—Taip, ruošiamės joje dalyvauti. Iš Amerikos atsivežėme lietuviškas dainas ir norime jas šventėje padainuoti.

—Koks Jūsų choro dalyvių amžius?

—Ne pirma jaunystė, — šypsosi žilagalvis J. Grybas. — Štai vyriausiai amžiumi dainininkei Kostei Rušinskienei jau septyniasdešimti. Jauniausia mūsų grupės dalyvė—solistė Irena Janulienė.

— O antrojoje grupėje taip pat dainininkai?

—Šioje grupėje, atvykstančioje antru lėktuvu, yra keturiasdešimt septyni žmonės. Tai turistai. Bet ir jiems, apsilankius tėvų žemėje, tur būt, kyla noras dainuoti.

Vilniaus "Tiesa," liepos 1

Kur baigiasi Žemės apvalkalas?

Radiofizikai paneigė įsivyravusį įsitikinimą apie atmosferos viršutinio sluoksnio jonosferos ribas. Šis paskutinysis Žemės apvalkalas susideda iš didžiulio telkinio jonų ir laisvų elektronų. Jame vyksta magnetinės audros, nuo jo priklauso radiobangų skridimas. Neseniai visuose moksliniuose leidiniuose buvo galima perskaityti, kad viršutinė jonosferos riba yra 100—200 kilometrų aukštyje, o toliau jau prasideda kosmosas. Buvo laikoma, kad tokiame aukštyje viename kubiniame centimetre oro dalelių skaičius yra sumažėjęs nuo kelių šimtų iki vienetų. Tačiau, paleidus lunikus, grupei Maskvos mokslininkų, vadovaujant K. Grinhauzui, pavyko nustatyti, kad dalelių tankumas net 20,000 kilometrų aukštyje yra toks pat, kaip ir 2000 km. aukštyje, jis smarkiai skiriasi nuo jų tankumo tarplanetinėje erdvėje.

Mokslininkų atradimą patvirtino vėliau paleisti tarybiniai ir amerikiečių kosminiai aparatai.

Kada atsirado kryžius?

Krikščionių religijų svarbiausias ženklas yra kryžius. Todėl kai kas mano, kad jis atsirado kartu su krikščionybe. Iš tikrųjų jis yra daug senesnis. Kryžių, kaip ir daug ką, krikščionybė pasisavino iš kitų senovės religijų bei senos ornamentikos.

Kryžiaus atvaizdas randamas žilos senovės paminkluose. Jis siejamas su ugnies gavimu. Žmogus iš pradžių ugnį gaudavo trindamas vieną į kitą du sausus medžio gabalus. Tai buvo nuostabus ir didelis žmogaus laimėjimas. Žmonės, anksčiau dievinę saulę, dabar ėmė garbinti ugnį. Svarbią reikšmę įgijo ir kryžiaus ženklas, vaizdavęs įrankį ugniai gauti. Todėl kryžius aptinkamas šimtais ir tūkstančiais metų prieš mūsų erą Indijoje, Kinijoje, Meksikoje, Mesopotamijoje, Finikijoje, Egipte, Graikijoje, Kretos saloje (Mikėnuose). Germanų tautose kryžius buvo magiškas ženklas, turėjęs apsaugoti nuo raganų ir piktųjų dvasių.

Krikščionys perėmė kryžių iš kitų religijų, kaip populiarų ir paplitusį ženklą, koks jis buvo dar prieš krikščionybės atsiradimą. Tik nuo VI amž. jie pradėjo vartoti vadinamąjį krucifiksą — kryžių su nukryžiuoto Kristaus atvaizdu.

Pranas Stiklius

ZANAVYKŲ RAJONO REVOLIUCINĖ VEIKLA 1905 METAIS

I DALIS

REVOLIUCIJOS PRADŽIA

Iš Lukšių išėjo linksmi ir smagūs, kad taip gerai pasisekė. Net namo eiti nenorėjo. Pasuko link Sintautų ir Veršių kaime nuėję pas vieną gyventoją paprašė sukviesti kiek galima daugiau kaimynų. Į susirinkusius kalbėjo vėl tie patys naujieji kalbėtojai. Padalinę atsišaukimų, išėjo.

Taip įsismaginę, jie sustojo dar Tupikų kaime ir tenai, sukvietę kaimo gyventojus, pakartojo tą patį.

Po tokios sėkmės planavo kiekvieną sekmadienį aplankyti kurį nors miestelį su prakalbomis.

Sunkumai, aiškinant bendrus žemės klausimus

Liepos mėnesyje prasidėjo kumečių streikai dvaruose apie Vilkaviškį ir Mariampolę. Reikalavo padidinti ordinariją ir sutrumpinti darbo dieną. Tuos streikus organizavo V. Kapsukas.

Tai buvo visai naujas dalykas partijos gyvenime. Ligi to laiko partija rūpinosi tik miestų darbininkais, o apie dvarų ar kaimų darbininkus visai nekalbėdavo. Jei ir ragindavo organizuoti kaimo darbininkus, tai niekad neužsimindavo, kaip galima pagerinti kaimo darbininkų gyvenimą. O kaimo darbininkų gyvenimas ir darbas buvo visai nepanašus į miesto darbininkų.

Nors kuopų nariai žinojo, kad socialdemokratų programoje yra įrašyta, jog ir žemė turi būti bendroje nuosavybėje, bet kaip tą žemę bendrai dirbti ir tvarkyti, buvo visai neaišku. Ne vienam kuopos nariui reikėjo su tėvais pasiginčyti dėl socializmo tikslų ir žemės valdymo bei dirbimo. Bet sunku būdavo atsilaikyti tėvų įprodinėjimams, kaip neįmanomas ir nenaudingas būtų bendras žemės valdymas ir dirbimas. Jie duodavo galybes klausimų, kaip tą ar kitą dalyką reikėtų bendrai sutvarkyti, o mes nė vienas nebuvome tiek išprusę, kad būtume galėjo į juos atsakyti.

Patys kuopų nariai, būdami vidutiniškų arba plecininkų sūnūs (Zanavykų Rajono kuopose turtingų ūkininkaičių nebuvo), nelabai galėjo suprasti, kodėl bernų gyvenimas blogesnis už jų pačių. Jeigu kur yra bernas, ten jis kasdien dėvi tokius pat drabužius, kaip ir ūkininkaitis, valgo tą patį valgį, kaip ir ūkininkaitis, o šventadieniais, eidamas į miestelį, bernas, savo algos sąskaiton, gauna po rublį ar daugiau, o pats ūkininkaitis iš savo tėvo arba motinos gauna tik dešimt arba penkiolika kapeikų. Nė vienam jauonuoliui atrodė, kad jis yra labiau už berną išnaudojamas ir skriaudžiamas.

Dabar, kai Kapsukas ėmė organizuoti kumečių streikus, atrodė, kad kumečių reikalavimus galima pritaikyti ir mažuose ūkiuose. Būtų naudinga ir bernams, ir patiems ūkininkaičiams. Tik kaip čia suderinti sūnaus santykius su tėvais?

Kuopų nariams atsirado daug painių klausimų. Tokių klausimų savo jėgomis nemokėjo išspręsti, o visos šalies gyvenimas ir politiniai įvykiai ėjo savo keliu ir viskas greitai keitėsi. Nebuvo nei laiko, nei kur tuos klausimus gvildenti.

Liepos mėnesio pabaigoje Pilviškiuose buvo areštuoti Kačergius ir Lozoraitis. Kuopų nariai pajuto didelį nuostolį, nes dabar jie neturėjo su kuo pasitarti. Iš kalėjimo jie sugrįžo tik spalių mėnesyje.

Caro manifestas ir sustiprintas stovis Suvalkijoje

Rugpiūčio mėn. caras išleido manifestą, kuriuo buvo pažadėta sušaukti žmonių atstovybę. Ministeriui Bulyginui buvo pavesta paruošti tokiai atstovybei sušaukti ir veikti projektą. Kadangi tenai nebuvo žadėta greitu laiku duoti jokių laisvių, tai niekas nesidžiaugė tokiu manifestu. O čia tuojau, rugsėjo mėnesyje, šiaurinės Suvalkijos dalyje buvo paskelbtas sustiprintas stovis. Policijos ir žandarų skaičių dar padidino. Visus įtartinus asmenis policija arba žandarai sustabdydavo ir reikalaudavo dokumentų. Dėl to būdavo daug areštų.

Andrius Baltrušaitis su Laurynaičiu susitarė vieną sekmadienį važiuoti į Veiverius i tenai suruošti demonstraciją. Anksti rytą abudu atvyko į Pilviškius, Nuėjo į geležinkelio stotį, nusipirko bilietus į Mauručius ir laukė traukinio. Bestovint perone atsirado žandaras ir, pro visus keleivius prasigrūdęs, priėjęs prie juodviejų pareikalavo dokumentų. Matyt, kas nors paskundė. Laurynaitis turėjo Brazausko karinį bilietą, kurį parodė ir žandaras tuo pasitenkino. Baltrušaitis neturėjo jokių dokumentų. Žandarui reikalaujant jis atsisakė rodyti dokumentus ir pradėjo su juo ginčytis. Žandaras nenusileido ir, pagaliau, nusivedė jį į stotį, padarė kratą ir rado brauningą. Tuomet jį areštavo ir išvežė į Vilkaviškį, o iš ten į Kybartus pas žandarų viršininką.

Laurynaitis išvažiavo į Mauručius vienas. Važiuoja ir galvoja, kad žandaras galėjo patelefonuoti į Mauručių stotį, kad jį tenai sulaikytų. Privažiavęs Kazlų Rūdą jis išlipo iš traukinio ir nuėjo į stotį. Stotyje prie jo prikibo vienas geležinkelietis ir neatsitraukia, pravardžiuodamas "ciciliku." Laurynaitis, norėdamas juo atsikratyti, pro duris išėjo į stoties kiemą. Geležinkelietis irgi paskui jį. Kieme žmonių nesimatė, tai Laurynaitis, išsitraukęs brauningą, sako:

—Klausyk, o jei ne, tuojau nudėsiu!

Geležinkelietis nusigando ir atsiklaupęs prašo, kad jam dovanotų. Laurynaitis nuvarė jį į malkų sandėlį, uždarė duris ir užrėmė jas kuolu, o pats spruko į girią. Geležinkeliu jau nemėgino važiuoti ir namo parėjo pėsčias.

Apie Andrių, po jo arešto Pilviškiuose, kelias dienas nieko nebuvo girdėti. Tik vieną vakarą pas Laurynaitį į namus atėjo iš Vyšyinių kaimo vyrukas ir pasakė, kad jis tik ką grįžęs iš Griškabūdžio ir ten matęs, kaip policija varė tą vaikiną, kuris Vyšpiniuose kalbėjo. Laurynaitis suprato, kad tai Andrių parvarė etapu. Vakare valsčiaus raštinėje nėra nei vaito, nei raštininko, tai jis turės daboklėje išsėdėti visą naktį. Laurynaitis tuojau susikvietė kelis ištikimus jaunus vyrus ir nuvyko į valsčiaus raštinę vaduoti Andrių.

Kai jie nuėjo iki Blinoviškių valsčiaus raštinės, buvo jau sutemę. Pirmiausia apie raštinę pastatė sargybą, kad kas nereikalingas nejučiomis neateitų. Laurynaitis su kitu vyruku nuėjo pas sargą ir pareikalavo, kad paleistų areštuotąjį. Sargas nusigandęs sako:

—Dėl dievo, kaip aš galiu paleisti, mane už tai nubaus. Tai nors duris kaip nors sugadinkite.

—Atnešk kirvį!—paliepė sargui.

Sargas atnešė kirvį. Užteko vieno smūgio ir daboklės durų užraktas subyrėjo. Andrių Baltrušaitį išvadavo ir jokių tardymų nebuvo, nes jis buvo netikra pavarde pasivadinęs, nors valsčių tikrą nurodęs.

Merginos—geriausios atsišaukimų platintojos

Visoje Zanavykų Rajono veikloje atsišaukimų lipinimas vaidino svarbų vaidmenį. Jau seniai LSDP Suvalkų organizacija buvo nutarusi atsišaukimus platinti visoje Suvalkijoje tą pačią dieną. Kai kada iš centrinės organizacijos Rajonas gaudavo atsišaukimų kartu su nurodymu, kada juos išplatinti. Bet tai būdavo retai. Ne dėl to, kad vadovybė būtų apsileidusi, bet kad slaptąją literatūrą būdavo labai sunku nustatytu laiku pristatyti į vietą. Dėl to Rajonas gana dažnai atsišaukimus platino savarankiškai, kada tik jų gaudavo.

Rajono ribose atsišaukimai visada buvo išmėtomi ir lipinami vieną dieną kiek galima platesnėje apylinkėje. Mėtymas sekdavosi geriau, nes miestelyje bevaikščiojant galima nepastebimai numesti ant tako. Tą darbą dažniausiai atlikdavo merginos. Kai kurios specialiai prisisiūdavo sijonuose tokias kišenes, kad kai susideda į jas gerai sulankstytus atsišaukimus, tai galėdavo juos po vieną išmesti neištraukiant iš kišenės rankos.

Daug sunkiau būdavo lipinti. Čia reikalingas didesnis pasiruošimas, o ir pavojus didesnis. Nors Rajonas narių turėjo nemažai, bet norinčių atsišaukimus lipinti atsirasdavo labai mažai. Įvedus Suvalkijoje sustiprintą stovį ir padidėjus policijos ir žandarų skaičiui, tas darbas pasidarė dar pavojingesnis. Prieš atlaidus žandarai pasislėpdavo kur nors pakelėse ir tykodavo naktimis, ar nesučiups lipintojo. Kaip pavyzdį čia pridėsiu vieno lipintojo nuotykį.

Feliksas Laurynaitis visada apsiimdavo lipinti atsišaukimus pakelėse nuo Griškabūdžio iki Sintautų ir nuo Griškabūdžio link Naumiesčio. Štai ką jis papasakojo:

—Vieną sykį einu keliu ir, suradęs tinkamą vietą, prilipinu atsišaukimą. Einant per Mureikų kaimą, žiūriu, iš karklyno du šešėliai ir rėkia: "Stoj, stoj!" Kur čia stosi. Aš nėrau į krūmus ir bėgu tolyn iš tos vietos. Iššovė porą kartų, bet naktyje argi pataikys?

"Bobutės, laikykite liežuvius ant virvutės!"

Kiekvienai didesnei išvykai, kaip prakalbų ruošimas, monopolių daužymas, atsišaukimų arba demonstracijų suorganizavimas, reikėjo pasitarti ir visą parengiamąjį darbą suplanuoti, nes kitaip laukdavo nepasisekimas. Tam reikalui reikėjo turėti patikimų vietų, kur būtų galima susirinkti ir viską aptarti. Paprastai rinkdavosi pas kurį nors kuopos narį, bet dažnai pas tuos pačius rinktis būdavo pavojinga. Bendrai, tokių vietų, kur būtų visiškai saugu, nebuvo.

Ieškodavom tokių vietų, kur žmonės gyveno ramiai, niekieno neįtariami ir kur būtų galima niekam nematant nueiti. Tuo atžvilgiu beveik ideali vieta buvo Meiškutiškių kaime pas Petrą Mykolaitį. Jis gyvena ant Jūrės upės kranto, visai netoli tos vietos, kur Jūrė įteka į Višakį. Tai buvo mažažemis, jo namelis nedidelis. Kitame gyvenamo pastato gale buvo lyg kambarys, lyg kamara be lango ir krosnies. Tą kambarį jis pavedė Zanavykų Rajonui naudotis. Rajonas tenai įsitaisė spaustuvę-hektografą, kur spausdindavo savo atsišaukimus. Atmintyje liko tik vienas toks atsišaukimas: "Bobutės, laikykite liežuvius ant virvutės!"

Kai kada tenai susirinkdavo ir didesnis narių skaičius ką nors rimtesnio aptarti. Į tą vietą eidavo ne tiesiai, o apsukdavo porą kilometrų Višakio pakrantėm, apžėlusiom alksniais ir kitokiais krūmais. Taip darydavo dėl to, kad praėjus neliktų jokių pėdsakų. Tokio atsargumo reikėdavo laikytis bendrai, o svarbiausia dėl to, kad netoli Mykolaičio gyveno mažažemis Švereckas, kurio reikėjo saugotis. Gal jis tikru skundiku ir nebuvo, bet jau ką žinodavo, išplepėdavo visiems, kam reikia ir kam nereikia. Kitoje Jūrės pusėje, trikampyje tarp Jurės ir Višakio, gyveno palankūs socialistams žmonės Denckevičiai.

Mykolaičio duktė Jonieška visada parnešdavo literatūrą iš pašto ir net pristatydavo kur reikia.

(Bus daugiau)

Daina iš gyvenimo ir širdies

Štai mano rankose gražus eilėraščių rinkinys "Arti Prie Žemės." Jų autorius — įžymusis Tarybų Lietuvos poetas Antanas Miškinis. Rinkinys išleistas Vilniuje.

Tegu pats autorius paaiškina, kaip šito eilėraščių grupė (apie 65) gimė. Skaitome:

"Mūsų dabartinis gyvenimas taip įvairus, veržlus, tolydžio įsibėgėjantis; jo atoraiškas bei prasiveržimus gali į meno kūrinius sudėti tik kolektyvas, t. y. visi rašytojai ir kitų galų menininkai.

Aš pasiėmiau tokią naštą, kokią, man rodės, pats galėsiu panešti. Ir kai matau, kad kiti draugai užsideda didesnes naštas, tai ir manoji darosi lengvesnė...

Šioje knygoje man norėjosi būti kuo arčiau žemės, t. y. nevengti ir kasdieniškiausių reiškinių. Visgi, daugelis čia tilpusių eilėraščių yra tarsi dienoraštis— mano stebėjimų ir išgyvenimų vaisius apie žmones ir įvykius, kurie, kaip man rodosi, verti ne mano vieno dėmesio."

Antanas Miškinis puikus lyrikas. Beveik kiekvienas jo eilėraštis yra daina. Nė viename jų nepastebėjau dirbtinų mandravojimų, lošimo žodžiais, naujovėmis, kurios niekados negalės įstrigti į liaudies atmintį ir ten pastoviai pasilikti, kurios poezijoje sukoneveikia visokį poetiškumą.

Kaip su eilėraščių turiniu? Kokias dūmas A. Miškinis dūmoja? Apie ką jis dainuoja? Ką jis savo eilėraščiais nori pasakyti?

Jis vykdo savo pažadą: jis kalba apie žmones ir įvykius, vaizduoja nūdienį daugiaspalvį, labai margą ir įvairų Lietuvos gyvenimą. Nepamiršta jis ir šiaip mūsų plataus pasaulio, mūsų mielosios žemės su jos laimėmis ir baisenybėmis.

Štai beveik pačioje rinkinio pradžioje randame nepaprastai įspūdingą ir jausmingą, kupiną tikėjimo ateitimi eilėraštį "Būk Pasveikinta, Žeme!" Prašau:

Vaivorykštės trykšta ir neša svajonę—
Ir neša svajonę už saulės ribų.
O būkime taikūs ir žmoniški žmonės!
Pakaks pačioje žemėje erdvės ir darbų.
Tarybų Lietuvos liaudis neatsiliks:
Mes einam pirmyn, neiškrypsime iš kelio.
Ir žemiškos žvaigždės mus čia apibers!
Mes čia, mažame didžios žemės taškely,
Mes iš Elektrėnų pašviesim dabar!

Esate skaitę bei girdėję, kad mūsų senoji tėvynė šiandien gyvena statybos pastoliuose. Poetas Miškinis eilėraštyje "Saulė Rieda Stogais" džiaugiasi:

Jeigu dar nematei —
Tavo akį iš karto patrauks čia:
Pastatai, pastatai —
Naujutėliai, balti, keturaukščiai!

Va jums, skaitytojai, "Pasveikinimas:"

Sveiki, bičiuliai, draugai specialistai!
Diena vėl išaušta puiki.
Gražu, kūrybinga mūsų brolystė,
Sveiki šį rytelį, sveiki!

O eilėraštis "Respublika Vasarą"—šedevras tikra to žodžio prasme. Štai tik keletas nepaprastai jaudinančių, jausmingų posmų:

Šalie brangioji! Dainių apgiedota,
Per ilgus amžius kniubus po našta,
Raibųjų gegutėlių apraudota,
Aukštais pilių kalneliais papuošta.

Girdžiu — jungtiniai chorai susilieja
Su vėju, su dangum ir su žeme,
Sušvinta prieš akis laukai žalieji,
Milžinkapiai pušelių ošime.
Ir neša vėliavas, šilkais išsiūtas,

Vaikinai ir merginos ant pečių,
Ir sportininkai leidžias parašiutais
Kaip sakalai akiračiu plačiu

Veržiesi ateitin pilna orumo,
Kad sunkmečių kovoj nepakrikai.
Puošies gyvenvietėm, garažais, rūmais,
Elektros ir tekstilės fabrikais.

Tokie eilėraščiai kaip "Vidur Lauko," "Pavasario Žaibai," "Po Saulės Klevais," "Žydinčios Liepos" bei "Ruduo Tėviškėje"—puikios, puikios dainos. Eilėraščiu "Dienų Takais, Dievų Miškais" poetas mums primena barbarų nacių siautėjimą, ir Lietuvai ir visam pasauliui jų paliktas baisias kančias.

Tikiu, jog šitie keli pavyzdėliai iš šios labai gražios poezijos rinkinio duos nors paviršutiniai skaitytojui suprasti ir pažinti poeto sielą ir jausmus. Rinkinys baigiasi eilėraščiu "Jis — Gyvasis Poetas." Džiugu, kad mielasis poetas žada į mus ir mums dainuoti ir ateityje:

Mano—mano jūs žmonės gerieji!
Aš dainuot negalėčiau be jūsų.
Mūsų mintys žvaigždynus apskriejo,
O aš pats su jumis dar pabūsiu.

Mano dainos į aukštumas veda,
Gimdo gyvą gyvenimo godą:
Saulę, visą žvaigždžių plejadą
Ir mėnulį aš jums atiduodu.

Tuo tarpu leiskite man jus, poete, pasveikinti šio rinkinio pasirodymo proga ir palinkėti jums didžiausios sėkmės visuose darbo baruose.

A. B. Salietis

Kančios apaštalai

Ar galima kaltint karalių krikščionį,
Kad siunčia karan jis žmonių milijoną,
Jeigu—kraujuose jiems užgesus—įžengia
Sielos į amžiną dangų?

Tad aišku, kad tą, kuris garbina taiką,
Jie priešu žmonijos pikčiausiuoju laiko,
Nes laimė gyvenime sieloms pastoja
Kelią į mirusių rojų.

Todėl jie taip plėšos prieš Piautuvą-Kūjį,
Taip niršta ir siunta dėl jo lyg apduję,
Kad mato, jog triūsas sukurti įstengia
Žemėj apčiuopiamą dangų.

J. Subata

Apie Tar. Sąjungos laimėjimus

1964 metais Tarybų Sąjungą aplankė 1,000,000 užsienio piliečių, beveik 70,000,- arba 7% daugiau, negu 1963 metais. Nuo 1956 m., kai pirmą kartą po Tėvynės karo "Inturistas" atnaujino savo veiklą, iki 1965 m. užsienio turizmo apimtis į Tarybų Sąjungą padidėjo du kartus. Per tą laiką T. Sąjungą aplankė daugiau kaip 6,500,000 žmonių. Daug turistų atvyksta iš Lenkijos, Suomijos, VDR, Rumunijos, Anglijos, Prancūzijos ir JAV. Praeitais metais į užsienį buvo išvykę beveik 1 milijonas tarybinių piliečių.

Pati aukščiausia pasaulyje užtvanka statoma Tarybų Sąjungoje. Tai Nureko užtvanka ant Vachšo upės; ji sieks 975 pėdas. Elektrinė ant šios užtvankos turės 2.7 milijono kW galingumą.

1953-1963 m. laikotarpiu gamtinių ir naftos dujų gavyba Tarybų Ukrainoje padidėjo 13.7 karto ir pasiekė 31.6 bilijono kubinių metrų, arba 35% visos šalies dujų gavybos. Dujų lyginamasis svoris respublikos kuro balanse padidėjo nuo 3% 1953 metais iki 20.3% 1963 metais. Numatoma, kad 1970 metais dujų gavybos apimtis padidės dar 2 kartus.

TSRS statybininkai, įdiegdami plastmasines medžiagas ir konstrukcijas, 1965 m. sutaupys 350 mil. rublių, 12 mil. kub. metrų piautosios miško medžiagos, 140,000 tonų plieno, 12,000 tonų spalvotųjų metalų, 9 bilijonus plytų.

Dideli darbai prie Geltonosios upės

Kanadietis korespondentas Charles Lynch aprašo milžiniškus darbus prie Geltonosios (Huang Ho) upės. Istorijoje ši upė apie 1,500 kartų išėjo iš krantų ir žuvo milijonai žmonių, per 3,000 metų ji devynis kartus keitė vagą. Mat, upė teka iš kalnų ir neša masę geltonojo smėlio, yra panaši į tekantį geltonąjį skystą purvą. Bet tas smėlis derlingas, todėl žmonės upės pakraščiais tirštai gyvena.

Kinija per 15 metų abiem upės krantais stato po 330 pėdų storio akmens sienas, 35 pėdų aukščio. Sienų viršus storai apipiltas žemėmis ir apsodintas vaismedžiais. Per jas padaryta vartai vandens išleidimui į rezervuarus ir laukus. Prie darbo ddieną ir naktį dirba 200,000 žmonių.

IŠ KUBOS

Dabar Kuboje yra 156 ligoninės su 337,000 lovų (1958 metais buvo atitinkamai 87 ir 10.8 tūkst.). Kaimo vietovėse iki revoliucijos išvis nebuvo ligoninių, o 1964 metais jau buvo 45 ligoninės.

1964 metais socialinėms-kultūrinėms priemonėms finansuoti išleista apie 626,000,000 pesų, arba apie 26% visų valstybinio biudžeto išlaidų.

St. Petersburg, Fla.

Šiurpi tragedija

Automašinų avarijoje užmuštas Kazimieras F. Pocius, 74 metų amžiaus, pažangus žmogus, LLD 45 kuopos narys. Jo žmona Vera ir mašinos vairuotojas Lujus Tvaska labai sužaloti, kovoja su mirčia. Tvaskos žmona Vera Amilija mažiau sužeista. Visi randasi šio miesto Mount Park ligoninėje. Kol kas tik sužeistųjų giminės leidžiami lankyti.

Liepos 12 d., 2 val., gausiai susirinko publikos į šio miesto moderniškiausią koplyčią atsisveikinti su Kaziumieru, nelaiku ištrauktu iš gyvųjų tarpo.

Prie karsto kalbą pasakė V. J. Valley. Keturiasdešimt mašinų, pilnų žmonėmis, nulydėtas į Memorial Park mauzoliejų ir ten palaidotas.

Draugė Vera Pocienė pavedė šermenimis rūpintis jos sesutei Evai Petraitienei, vaikaičiui Stasiui Petraičiui, atvykusiems iš Illinois valstijos, ir LLD 45-os kuopos valdybai.

Šis šiurpus nuotykis sukrėtė visus pažangiečius lietuvius, netekusius LLD kuopos nario. Ilgam laikui susirūkdys Dainos grupės mylėtojų gyvavimas. Draugė Vera Pocienė buvo nepavaduojamai gera dainininkė, Lujus Tvaska taip pat. Drg. Tvaska turėjo darbingas rankas, jis prisidėdavo pramogose prie naudingo darbo.

Mirus d. P. Pakalniškiui, buvo užduotas smūgis Dainos mylėtojų grupei, dabar du sužaloti juo labiau pakirto gyvybę meno grupei, kuri buvo pažiba pažangiečių pramogose.

Žodis apie tą baisų įvykį: Liepos 7-a buvo skaisti, šilta diena, tai abu Tvaskai pasiėmė abu Pocius ir išvažiavo į pamarį maudytis. Parvažiuodami visiškai arti namų turėjo plačią gatvę skersai pravažiuoti. Motociklu riškė, 30 metų amžiaus, lyg kieno vejama, nė stabdžių neužmynus, savo mašina visu smarkumu smogė į Tvasko mašinos šoną, net nustūmė ją75 pėdas.

Draugą L. Tvaską ištrenkė iš mašinos, sudaužė jam galvą, trūko šonkauliai, pervėrė plaučius. Drg. K. F. Pocius veikiausiai buvo vietoje užmuštas, jo žmona Vera buvo taip suspausta, kad ugniagesiams teko padirbėti pusvalandį, kol ją iš mašinos išėmė. Sužalotos jai rankos ir kojos. Draugei A. Tvaskienei teko kiek mažiau nukentėti, bet ir ji nemenkai sužalota.

Kuopos draugai bandė kuo greičiausiai pranešti giminėms Michigano ir Illinojaus valstijose, bet, neturint adresų, buvo susidurta su kėblumais.

-:- -:- -:-

Draugas J. Palionis prašo priimti jo padėką už atjautimą jam sergant. Dabar jis pilnai susveikęs, lankosi ir į pramogas.

Vikutis

New Haven, Conn.

Girdėjau, kad iš Floridos pas savo sūnų atvyks Kazys ir Antosia Šoliūnai, kurie prieš keleris metus mūsų miestą paliko ir apsigyveno St. Petersburge. Linkiu jiems laimingos kelionės. Bus mums smagu su jais susitikti ir pasikalbėti.

Kol serga Jonas Petkus, "Laisvės" skaitytojai, kurių prenumerata pasibaigė, kreipkitės pas mane, o aš mielai patarnausiu.

J. Kunca
40 Exchange St.
New Haven, Conn.

STREIKAS

Bayonne, N. J. — Sustreikavo apie 300 darbininkų prieš General Cable Co. Reikalauja pakelti algas ir didesnių senatvės pensijų. Darbininkai yra organizuoti į International Brotherhood of Electrical Workers unijos 868 lokalą.

ST. PETERSBURG, FLA.

Mirus

Kazimierui F. Pociui

Reiškiame širdingiausią užuojautą žmonai Verai, brolienei Evai Petraitienei, vaikaičiui Stasiui Petraičiui, visiems giminėms ir draugams. Visi liūdime tragedijos aukos.

Mr. ir Mrs. A. Kairis
Antanas Vegėla
J. ir E. Davidoniai
J. ir A. Palioniai
Rožė Samulionienė
J. P. Brass
V. ir M. Vilkauskai
G. ir J. Gendrėnai
J. ir A. Puishiai
A. ir P. Lukai
Jonas Vilkelis
A. ir K. Pakšiai
P. ir O. Navickai
J. ir P. Blaškiai
J. ir O. Rubai
F. ir A. Skleriai
J. ir H. Sholunai
P. Propiestienė
G. ir H. Bernotai
J. ir A. Sherman
Ch. ir M. Puishiai
J. ir A. Stukai
M. Šteinys
A. ir A. Jociai
Mrs. M. Grimm
V. ir V. Smudinai
J. ir S. Yukniai
J. ir O. Greblikai
J. ir P. Semėnai
Anna K. Strauka
J. ir O. Rawot
Agnes Pike
D. Lesnick
W. ir P. Valantis
Domicelė Kairis
Anna Patkunas
M. ir A. Jacyno
Peteris Julius
Juozas Milkentis
Alisė Milkentienė
F. ir M. Lideikiai
J. ir M. Judžentai
Jurgis Palikevičia
J. ir H. Žilinskai
Natalija Lenigan
Adelė Pakalniškienė
Margaret Klishius
J. P. Stančikas
Charles Naginskas
Roy ir Ch. Rukai
Ch. ir A. Sholunai
J. ir J. White
V. ir E. Valley

BOSTON, MASS.

Apie kai ką

Aną dieną su viešnia iš Kalifornijos ir kitais buvau iškilęs į 50-ąjį aukštą naujajame Prudential apdraudos pastate, Bostone. Mūsų didmiestyje kol kas šis yra didžiausias biznio namas. Iš to aukščio, žiūrėdamas į patį miestą su daugeliu priemiesčių, matai puikią panoramą.

Pačiame mieste vienas didelis parkas ir medžių gausu tik keliose gatvėse, bet priemiesčiuose beveik kiekvienas pastatas medžiais apsuptas. Matosi keli ežerėliai, ponds vadinami. Rytinės miesto dalies krantus plauna iš Atlanto vandenyno giliai tarp daugelio salų įsiknisusios nedidelės įlankos. Į vieną įlanką Charles upė išlieja savo vandenį. Šios plačios upės vanduo yra riba tarp Bostono ir universitetais garsaus Cambridge. Palei upę tūkso dideli Massachusetts technologijos instituto pastatai, o už kelių kvartalų—Harvardo universitetas.

Žiūrėdamas į dangoraižius prisiminiau prieš daugiau kaip 40 metų poetiškai parašytą sakinį: "Marmuro rūmai debesis bado, o minios žmonių neturi sau vietos." Kad ir dabar, žiūrint iš to aukšto namo viršaus į pietryčius, į vadinamą South end miesto dalį, kur žiurkės po skurdžių butus laisvai bėgioja, prisimeni, kad ten yra daug ir tokių žmonių, kurie ant laiptų ar šaligatviuose nakvynę tesuranda, o dienomis išmatų bačkose šiokį tokį-maisto gabalą suranda gyvybei palaikyti.

Nuostabiai aukštą žinojimą įgijęs žmogus pristato milžiniškų pastatų. Tik gaila, kad ne visur jie tarnauja liaudžiai. Štai ir tame pačiame Cambridge'uje aną dieną didžiulį Jordan March bendrovės sandėlį gaisras sunaikino. Daugiau kaip dviejų milijonų nuostolis! Gaisro priežastis plačiai tyrinėjama. Man atrodo, kad neatsargumas, kaip ir kitos blogybės Amerikoje, smarkiai plečiasi...

-:- -:- -:-

Liepas 4-5 dienomis, Ramova parke, Montelloj, buvo didžiausias šių metų Massachusetts valstijoj lietuvių suvažiavimas, senų draugų bei pažįstamų pasimatymas. Pavadinimas piknikas bei gegužinė jau nebetinka, nes jau nebėra šokėjų, nei sportininkų, o tik pasikalbėjimų sueiga. Prakalbų irgi jau niekas nebeklauso.

Nors R. Mizara sakė, kad reikėtų turėti garsiakalbį, bet ir tas artimoje praeityje mažai begelbėjo, o kas kartas mūsų senstanti publika nebesidomi prakalbomis. Šiaip piknikas buvo gausus žmonėmis iš arti ir toli. Visi smagiai laiką praleidome.

Apie patį pikniką jau buvo rašyta. Tik dar norisi pasigirti tolimais svečiais, su kuriais teko susitikti mūsų suvažiavime. Gal tolimiausia viešnia — Marijona Baltulionytė iš San Francisco, Calif. Ji ir po pikniko kelias dienas viešėjo pas dr. Joną ir Elzbietą Repšius, Dorchestery. Ji išvyko Lietuvon iš ten parvežti daug žinių. Kvietė rytiečius nuvykti į Kaliforniją, pamatyti garsiąją valstiją ir smulkiau įspūdžiais pasidalyti.

Iš "Laisvės" kolektyvo turėjome du asmenis: Rojų Mizarą ir Steponą Večkį. Iš Hyde Park, N. Y., buvo atvykę plačiai niujorkiečiams žinomi pažangiečiai Aldona ir Povilas Aleknai. Su jais važinėjo ir Jonas Grybas. Jie visi trys nakvojo pas Viktorą Kavoliūną ir jo seserį Julią, Dorchestery.

Elena Žekonienė, iš Miami, Fla., vieši pas savo dukrą, So. Bostone, tai ir ją laikau tolima viešnia, piknike dalyvavusia. Iš Chicagos — V. Andrulis su žmona Julia (buvusia Smitiene, iš Filadelfijos) per abi dienas dalyvavo piknike.

Jaučiu, kad buvo ir daugiau iš toli viešnių ir svečių, su kuriais neteko susitikti.

-:- -:- -:-

Liepos 10-os vakare buvo suruošta tik iš Lietuvos grįžusioms turistėms pasitikti vakarienė. Per 50 žmonių dalyvavo. Skanaus kugelio su priedais svečiams pavalgius, pirmininkė Elzbieta Repšienė pirmiausia iškvietė Julią Reinardienę kalbėti. Julia džiaugėsi kelione: ką ji matė ir girdėjo, viskas jai labai patiko. M. Kvetkauskienė (Kvetkienė), kaip ir visuomet, mažai kalbėjo. O. Štašienė, kuri lankė tėviškę praeitais metais, sakė esanti gerai nusiteikusi link dabartinės santvarkos Lietuvoje. Plačiau apie kelionę ir įspūdžius kalbėjo H. Tamošauskienė. Ji ir Mary Kvetkienė jau antru kartu lankė savo gimtąjį kraštą. Tikiu, kad jos nors trumpai parašys spaudoje.

Šiomis dienomis Lietuvą lankančioje didelėje amerikiečių grupėje, rodos, tik Eleonora Belekevičienė iš mūsų apylinkės tedalyvauja. Kaip žinia, Worcesteris išleido gražų būrelį dainininkų turistų. Matysime, kaip jiems seksis; susitiksime Olympia parke, piknikuose.

A. K—a

Maskva. — Rugpiūčio m. Nasseris atvyks į Tarybų Sąjungą.

LIETUVA
VAINIŪNŲ-PELANIŠKIŲ KAIMAI

Mirus

Veronikai Mielėnei

Mūsų užuojauta jos vaikams, anūkams, broliams ir visiems giminėms.

Sesuo ir švogeris
ONA ir IG. BEČIAI
—Union, N. J.

PHILADELPHIA, PA. & VICINITY

Help Wanted—Male

MOLDMAKER

For plastic Co. 2 or more years experience in making, altering and repairing complex mold. Ability to plan and layout work, read and interpret drawings and work to extremely close tolerances. Call TU. 4-6421. (56-65)

MECHANIC & SERVICE MAN

On Laundry and Cleaning machinery and presses. Some experience necessary. Good starting salary and fringe benefits. Apply in person. 2243 Bryn Mawr Ave. (56-58)

PLASTERERS (2)

Must have experience.
1 plasterers helper, must have experience.
WI. 6-7492. SK. 7-3572. (56-59)

2ND HAND BAKER WANTED

All around.
Day work. No Sunday.
Apply in person.
LAUNER & TOCHTERMANN BAKERY
6612 Rising Sun. (57-63)

MACHINIST

1st class, run all machines, own tools. Full or part-time.
Small shop.
GEISEL
3200 Oxford St., Phila., Pa. (57-62)

APPLIANCE SERVICE MAN

Major Appliances. Only exp. apply
ELKAY ELECTRICAL APPLIANCES, INC.
304 York Rd., Jenkintown, Pa.
or phone WA. 4-2434. (57-62)

AUTO METAL MAN

HARRY GERLACH, INC.
1625 N. Willington St.
PO. 3-3980 (57-65)

WANTED!

Experienced Concrete Foreman.

Apply
Mr. Newell. 609-235-5800
After 7 P. M. 609-547-4491. (57-60)

MILL MAN

Exp. with wood working machinery.
Apply in person.
GLENSIDE LUMBER & COAL CO.
510 W. Mt. Carmel Ave., Glenside.
TU. 4-0200 (57-58)

CABINET MAKERS

Experienced on store fixtures

Apply
ANTHONY DeCRESCENZO
1324 So. 20th St.
Philadelphia, Pa. (58-64)

PLUMBER

First class Fitter & Plumber.

Apply
5300 Wayne Ave.
VI. 8-4220 Week Days. (58-62)

MOLDERS

All types. Pouring foreman, Pattern maker, Slinger Operator. Good wages and fringe benefits.
WERNER FOUNDRY
Landsdale, Pa.
An equal opportunity employer. (58-64)

MALE and FEMALE

MAN & WIFE

Liv in, exp. housekeeping & maintenance for private sub. home. Vic. Chestnut Hill, business couple, no children. Good sal. Exc. refs. required. Phone 10 A. M. to 12 Noon. MI. 9-1014. (58-63)

REAL ESTATE

Mt. Airy.—Attractive and modern six room row. Beautiful cond. w/w carpets, drapes, S/S &S. Near schools, shopping and Church, very reasonable.
WA. 7-2559. (57-58)

WASHINGTONE ĮRENGS SUBVES

Washingtonas. — Atstovų Butas nubalsavo įrengti Washingtone požeminių traukinių ("subvių") susisiekimą.

Bus įrengta 25 mylios požeminių kelių. Tam reikalui yra skiriama $431,000,000.

PHILADELPHIA, PA. & VICINITY

HELP WANTED MALE

FLOOR & RUG MAN

Experienced floor covering man for institution, to work with carpets, linoleum and asphalt tile. Prefer live in. Call Personnel.
SK. 7-3731. (56-59)

TRACTORS WANTED

Operators for over the road to pull company trailers. Tractors must be full screw 1962 or later models.
Call HO. 4-3663. (56-60)

CONCRETE FOREMAN

Experienced.
Mr. Newell. Call 1-609-235-5800.
After 8 P. M. 609-LI. 7-4491. (56-59)

AUTO METAL MAN

5-day week. $150. 5-day week.
HARRY GERLACH, INC.
1625 N. Willington St.
PO. 3-3980. (56-62)

ELECTRICIAN

Must be experienced.
Top pay.
Steady job for right man.
AD. 3-5138. (56-58)

MECHANIC

Experienced in ornamental and miscellaneous iron work. Must be able to read blue prints.
Immediate openings.
Call 275-9455, 9 to 4 P. M. (56-62)

AUTOMOBILE PARTS MAN

General Motors experience preferred. Good potential for aggressive man.
WOLFINGTON CHEVROLET
6758 Ridge Ave.
Call Mr. Bentz.
IV. 3-6900 for appointment. (56-62)

ELECTROPLATING

Some mechanical background required. Apply
TIBON
618 W. Washington St.
Norristown, Pa. (58-59)

ROOFING & SIDING MECHANICS

Steady work, lower Bucks Co.
NEptune 7-6897. (58-61)

ROOFERS

And Asbestos Siding Mechanics for new construction.
Experienced Machinists only.
KRUM ROOFING CO.
134 Tyson Ave., Glenside.
TU. 4-7593. Mr. DeGraw. (57-59)

MACHINISTS

1st class for 54" Bullard, tool room milling and lathe hands. Top rate, all benefits, steady work.
Apply in person only.
EPPLER MACHINE WORKS
9150 State Rd. (Holmesburg). (57-59)

MOLDER

Experienced on Green Sand Machine Molding.
Used to production on Non-Ferous Castings.
SK. 7-6961. (57-64)

MODEL MAKER

Set up and operate a variety of machines. Will make precision prototype parts and assemblies for peripheral computer equipment, working from drawings and verbal instructions. Liberal employee benefits. Interviews daily 9 A. M. to 4 P. M. Apply or call—EV. 6-2700.

CONTROL DATA CORP.
Philadelphia Div.
738 S. 42nd St., Phila., Pa. 19104
An equal opportunity employer under Title VII—Civil Rights Act 1964. (57-59)

SALES ENGINEER

To specialize in promotion of sales & the use of natural gas for air conditioning, heating & general purposes for residential, commercial & industrial customers. M. E. graduate with 2 to 5 years experience in the sale of gas utilization preferred, but related experience acceptable. Location Harrisburg, Pa. Automobile furnished. Excellent fringe benefits. Send replies to: Personnel assistant.

THE UNITED GAS IMPROVEMENT CO.

1401 Arch St., Phila., Pa. 19105

PHILADELPHIA, PA. & VICINITY

HELP WANTED MALE

MACHINIST & TOOL MAKER

1st class, only. Good working conditions.
All benefits. Top rates paid.
Call GL. 5-0576. (53-59)

COOK

Sandwiches. Manage fountain. Fast, good appearance.
BENSON PHARMACY
Jenkintown, Pa.
TU. 7-4450. (58-63)

MEN

For rebuilding of carburetors on a production line basis. Applicants should have carburetor exp.. Steady work and Co. benefits. Apply
AUTOMOTIVE DEVICES CO.,
5428 Wyalusing Ave.

OYSTER MAN

Experienced
Year round work.
Call HA. 4-9985 (56-58)

Help Wanted—Female

OPERATORS

Experienced front makers wanted. Air conditioned factory.
Apply
LEE RICHARDS
1208 Race St., 4th floor. (58-59)

HOUSEKEEPER

Prefer in greater Northeast section. Lite cooking and housework. 3 children over 2 yrs. of age. 5 or 6 days. Sleep in 2 nites. Exper. & refs only. $45-$50. DE. 8-8376. (57-62)

SEWING MACHINE OPERATORS

Experienced for factory.
Good wages, 2 weeks paid vacation.
Call SH. 8-2312. Phila. (57-58)

OPERATORS

Make complete better dresses.
High earnings.
Steady year round work.
Modern factory.
Excellent working conditions.
RICHARD FRONTMAN, INC.
232 N. 11th St., 7th floor. (57-63)

HOUSEKEEPER. Live in, 5 day week, duties consist of light housekeeping and some plain cooking, house is new, air-conditioned, electronically cleaned. 3 children—18, 14, 6 yrs. of age. All away to school in fall. Top wages will be paid. For interview call collect. 609-227-5701. (51-59)

HOUSEWORK

Want a full time, sleep in.
Job that pays top salary.
Maids—by-phone. (Emp. Agency)
HO. 4-5400 (56-58)

OPERATOR

Slip cover, full or part time.
Excellent working conditions.
Good pay. Experienced only.
No other need apply. 609-LI. 7-8025 (56-60)

OPERATOR

Experienced on neck zippers on children's dresses.
EISENBERG & O'HARA
1307 Market St., 2nd fl. (56-58)

OPERATOR

Single needle, experienced on men's shirts. Must be neat and accurate worker.
Apply—
J. THEODORE CUTHBERSON
2013 Sansom St. (57-59)

OPERATOR

Experienced on Neck zippers on children's dresses.
EISENBERG & O'HARA
1807 Market St., 2nd fl. (57-61)

WOMAN Companion to share apt. with elderly woman, who should no longer be alone. Bedroom, board and modest salary in return for companionship and light responsibility.
Near Jenkintown Sta.
Phone OL. 9-3538. (58-59)

Šviesa prieš tamsą

Rašo **M. Lukšytė**

Aš ne tik šiaip sau, kaip sakoma, bedievė. Aš dar ir ateistė. O ateistas negali vien sau pasilikti savo įsitikinimus. Jis privalo nešti žmonėms šviesą, kovoti su prietarais.

Šį kartą noriu ramiai pašnekėti su tikinčiaisiais.

Turiu atvirai pasakyti, kad gruodžio 15 d., sekmadienį, į bažnyčią užėjau sužinoti, kas jiems ten aiškinama. Manau, kad tikintieji neturėtų dėl to pykti.

Tai, ką bažnyčioje kalbėjo pamokslininkas, nėra nauja, tie teiginiai, kuriuos jis skelbė, ne kartą jau buvo sukritikuoti ir todėl neverta kartotis. Norėčiau tiktai atkreipti tikinčiųjų dėmesį į keletą pamoksslo vietų.

—Visas pasaulis garbina Kristų, — pasakė pamokslininkas. Švelniai tariant, tai netiesa. Katalikų pasaulyje esama apie 420 milijonų. Šis skaičius gerokai padidintas, bet jau tiek to. Tiesa, be katalikų, esama dar ir kitų krikščionių. Bet juk katalikai sako, kad jie nepripažįsta tikrojo dievo. O musulmonai, pavyzdžiui, kurie tvirtina, kad jų esama apie 400 milijonų išgirdę tokį tvirtinimą įsižeistų. O kur dar Budos pasekėjai, gyvenantys Indijoje, Kinijoje, Japonijoje, Birmoje, Ceilone ir kt.? O ką pasakytų, tokį tvirtinimą išgirdė, induizmo, judaizmo, daosizmo atstovai. Konfucijaus pasekėjai! O juk pasaulyje dar didelė daugybė ateistų, kurie iš viso jokių dievų negarbina ir kurių skaičius vis didėja.

—Beveik prieš 2000 metų gimė Jėzus Kristus, — sakė kunigas. — Kas buvo jis — paprastas žmogus ar dievas? Jis buvo dievas, ir tai įrodė savo darbais ir stebuklais. Dievas yra visagalis, maloningas, teisingas.

Kad Kristus nėra istorinė asmenybė, jau daug buvo kalbėta ir rašyta. Keletu žodžių apsistosiu prie stebuklų. Kaip katalikai paaiškins tą faktą, kad ir kitos religijos turi daugybę stebukladarių! Tai netikri stebuklai! Na, tada pabandykite įtikinti musulmoną, kad Mahometo stebuklai netikri...

Beje, šiais laikais stebuklų kažkodėl nebūna. Kai kapucinai ir pranciškonai Kretingoje, Plungėje turėjo savo lizdus, sako, taip pat būdavę visokių stebuklų. Dabar jų jau nebepasitaiko... Na, gerai, sakysime, kaip tvirtino kunigas, dievas pasirodo ir kalbasi tiktai su karštai tikinčiais žmonėmis, su savo išrinktaisiais. Bet ar nenaudingiau jam būtų pasirodyti netikinčiam? Keistai atrodo dievo teisingumas ir gailestingumas, kai ne visi žmonės jam lygūs, kai vienus jis laiko savo išrinktaisiais, o kitiems ramiai leidžia keliauti į pragarą. Na, o jei dievas teisingas, kodėl jis leido vergiją, kodėl ramiai žiūrėjo į baudžiavą, kodėl nė piršto nepajudino kapitalistinei santvarkai nuversti? Bloga ta teisybė, kai vienas gali turėti fabrikus, o kitas visiškai nieko. Ak, tiesa, greičiau kupranugaris pralys pro adatos skylutę, negu turtuolis pateks į dangų... Vargšeliai turtuoliai! Stenkimės, dirbkime jiems, nugaros neištiesdami. Aname pasaulyje bent pasijuoksime. Tai pašokinės jie!

O kažin gaip gailestingasis dievas žiūrėjo į tai, kad mūsų protėviams kardu ir ugnimi buvo primestas tikėjimas į Kristų? Kiek kraujo, kiek ašarų pralieta, skelbiant Kristaus tikėjimą! Ką davė mums lietuviams, jo garbinimas? Paskutinius kruvinu prakaitu aplaistytus grašius kunigai, feodalai ir kapitalistai išlupdavo iš mūsų tėvų, senelių ir prosenelių, kad kiekviename miestelyje stovėtų didžiulės bažnyčios. Dygo bažnyčios, o ne mokyklos, ligoninės. Žmonės gyveno tamsoje, ligų kamuojami, gyviu aptekę, o puošniose, auksu papuoštose bažnyčiose skambėjo pamokslai apie dievo gailestingumą...

Tikintiesiems, man atrodo, yra ko susimąstyti: bausti turėtų dievas žmones už netikėjimą, nelaimes jiems siųsti. O čia atvirkščiai :juo labiaus atitolsta žmonės nuo bažnyččios, juo daugiau atsiranda netikinčiųjų, tuo geriau gyvena žmonės.

O vis tiek buvo labai gražiai praleista popietė

Praėjusį sekmadienį, liepos 18 d., apsiniaukęs ir pusiau lietingas oras smarkiai pakenkė Great Necke ruoštam piknikui. Jis buvo perkeltas į "Laisvės" salę Ozone Parke. Aišku, kad gerus pietus pavalgyti į salę pribuvo tiktai didžiausi parengimo entuziastai, tiktai keletas desėtkų. Bet tie, kurie dalyvavo, laiką praleido linksmai ir gražiai.

Visokio maisto buvo su kaupu. Valgė, kas tik kiek norėjo. Nors parengimas buvo nedidelis, bet reikia tikėtis, kad rengėjams nuostolių nebus.

Daugiausia darbo ir pastangų įdėjo Kaziūnė Čeikauskienė, vyriausia parengimo gaspadinė. Jai padėjo Nastė Buknienė ir S. Sasna. Prie patarnavimo darbavosi Helena Feiferienė. Taipgi neatsiliko ir vyrai. Darbavosi Jonas Lazauskas, Povilas Venta ir kiti. Visiems didelis ačiū.

Į pietus pribuvo graži greatnekiečių grupė. Jie pusėtinai nusivylę, kad piknikas negalėjo įvykti pas juos gražiame parke. Mat, jie buvo gerai pasirengę svečius priimti ir pavaišinti.

Pirmininkavo Pr. Buknys, "Laisvės" administratorius, kuris, beje, šiuo parengimu labai rūpinosi. Trumpai, bet karštai pakalbėjo Povilas Bečys. Labai gražų pranešimą padarė draugas Žukas iš Seattle, Wash. kuris lankėsi Lietuvoje su pirmąja turistų grupe.

Rep.

PRANEŠIMAS

OZONE PARK, N. Y.
LKSB direktoriams

Lietuvių Kooperatinės Spaudos Bendrovės Direktorių Tarybos posėdis įvyks šį pirmadienį, **liepos 26,** paprastu laiku ir vietoj. Direktoriai prašomi nepamiršti. Sekretorius

(57-58)

PHILADELPHIA, PA.

Philadelphija Council on Correction užgyrė gubernatoriaus Scrantono pasiūlymą panaikinti mirties bausmę prasikaltusiems valstijoje.

Daugiau kaip 1,300 išpildė aplikacijas gavimui Civil Service darbo Philadelphijoje.

---

150 naujų policmanų prisaikdino policijos komisijonierius Howard Leary būti ištikimais saugoti piliečius.

---

19 automobilių vairuotojų žuvo per šventes valstijos vieškeliuose.

Elzbieta Šinkūnienė mirė liepos 3 d. Palaidota New St. Mary's kapinėse.

LLD 10 kuopos veikėjai taria nuoširdų ačiū visiems, kurie dalyvavo "Laisvės" paramai piknike Eastone. Ačiū ir tiems, kurie vyko busu. Busu vykimui pakenkė smulkus lietus ryte, bet tie, kurie vyko, pasitenkinę kelione ir gražia Katinių vieta.

Kuopos pikniko rengimo komisija sako, kad buvo suvykę arti poros šimtų svečių ir tikisi gražios laikraščiui paramos. Taria ačiū piknike dirbusiems, ypatingai draugei Ramanauskienei, kuri pagamino maistą. Pirmas piknikas Eastone skaitomas nusisekusiu.

Balandžio 1 d. Philadelphijoje išleistas įstatymas turintiems šaunamus ginklus išsiimti leidimą. Majoras Tate sako, tik 293 išsiėmė. Jis sako, kad čia matosi organizuotas boikotas, ir neturintys leidimo bus baudžiami $300 ir 90 dienų kalėjimo.

Philadelphia Federation of Teachers, AFL-CIO, penkiais balsais prieš vieną pasisakė už streiką, jeigu mokyklų taryba nepasirašys kontrakto.

Dviejų dienu streikas Iron Workers lokalo 401 pasibaigė, pasirašius kontraktą su kompanija.

Street and Electric darbininkai, Borough of Lansdale, pasisakė, kad juos atstovautų Moulders and Allied Workers unija, AFL-CIO.

Vienas iš dešimties automobilių 1964 metais Philadelphijoje turėjo nelaimę. Viso 40,972. Traffic Engineering Division sako: Iš užsiregistravusių 697,000 vairuotojų pereitais metais 64,994 turėjo įvairias nelaimes.

Negrai pikietuoja Girard College nuo gegužės 1 d. Kolegijos įsteigėjas savo mirties testamente pažymėjo, kad mokyklą lankytų tik baltieji. Gubernatorius Scrantonas, majoras Tate su Girard College trustistais turėjo pasitarimą ir nutarė, kad antras teismas spręstų Stephano Girardo testamentą. Scrantonas ragina baigti pikietą iki teismas klausimą išspręs.

Negrų advokatas Moore sako, kad pikietas nebus sulaikytas, kol segregacija bus tęsiama.

Liepos 10 d. mirė Karolina Janulis. Palaidota Holy Cross kapinėse.

Union Warehouse and Delaware Valley maisto pristatytojai pasirašė trejų metų kontraktą su tymsterių lokalu 169, pakeliant algas 33 centais valandai.

Septynios Philadelphijos kolegijos gaus $681,820 studijavimui programos kovai su skurdu, praneša senatorius Clark.

Moteris ir du vyrai suareštuoti ir padėti po $10,-500 kaucijos už išvogimą 1,000 puskvorčių kraujo iš Raudonojo Kryžiaus.

Per pirmus 6 šių metų mėnesius Philadelphijoje ir apylinkėje 17,493 padavė aplikacijas vykimui į Europą.

Pennsylvania Turnpike gavo 5% uždarbio pakėlimą.

Pilietis

Philadelphia, Pa.

Philadelphijos apylinkės draugiškas išvažiavimas įvyks rugpiūčio 29 d. Šis išvažiavimas bus didelis ir labai svarbus, nes draugas A. Ramanauskas atžymi savo gimimo metinę šventę. Jis kviečia savo draugus ir pažįstamus iš toli ir arti atsilankyti. Bus duodami dideli pietūs su gėrimais ir gerais valgiais.

Rengimo komisija:

Merkis, Kazlauskas ir P. F. Walant

Nashua, N. H.

Mirė E. Paznokienė

Liepos 14 d., sulaukus 68 metų amžiaus, mirė Elena Paznokienė, gyvenusi 6 Buritt St. Buvo pašarvota Charles Kazlausko šermeninėje, 8 E. Pearl St., Nashua, N. H. Palaidota 17 d. liepos, Lietuvių Laisvose Kooperatyvėse kapinėse.

Sirgo apie 5 savaites. Velionė buvo gero būdo, tai daug žmonių lankėsi šermeninėje ir prie karsto buvo daug gėlių, taipgi labai skaitlingai palydėjo į kapines, susidarė net 46 automobiliai palydovų. Tai buvo vienos iš didžiausių laidotuvių Nashua lietuvių kolonijoje.

Nuo kapinių palydovai buvo pakviesti į Lietuvių klubą ir tinkamai pavaišinti.

Liūdinčius paliko vyrą Adomą Paznioką, kuris yra silpnos sveikatos, seserį Marę Navickas, gyvenančią Norwoode, brolį Joną Linkevičių, kuris kartu su jais gyveno, taipgi daug giminių ir draugų.

Iš Lietuvos paėjo iš Trakų rajono, Panašiškių kaimo. Į šią šalį atvyko pirm Pirmojo pasaulinio karo, pas tėvą Joną Linkevičių, kuris pirma buvo atvykęs ir paskui parsitraukė šeimą. Tėvai jau yra mirę. Taipgi jų vienatinis sūnus Pranas mirė būdamas tik 31 metų, prieš 17 metų. Lai jai būna amžina ramybė, o giminėms reiškiu didelę užuojautą.

M. Žiedelis

Worcester, Mass.

Pietūs ir piknikas gražiame Olympijos parke įvyks sekmadienį, liepos 25 dieną. Prasidės 1 val. Rengia Moterų Grupė dėl palaikymo parko. Kviečiame svečius iš visos plačios apylinkės atsilankyti. Praleisite dieną tyrame ore, turėsite linksmą popietę su draugais ir pažįstamais.

Nepamirškite vietos: Olympia Park, Shrewsbury, Mass.

Kviečia **Moterų Komisija**

Mūsų gražūs įvykiai

LLD 50-metinis jubiliejus buvo su pokyliu ir menine programa. Buvo didingai atžymėta, kurioje dalyvavo daug mūsų apylinkės kultūrą mylinčių lietuvių. Tas pasiliks ilgai atminčiai gražaus veikimo mūsų kolonijoj.

Draugų J. ir M. Petkūnų iniciatyva buvo suruoštas pokylis atžymėjimui Jono Sabaliausko 70 metų jubiliejaus. Dalyvavo daug svečių. Čia buvo daug gražių kalbų su linkėjimais mūsų nenuilstančiam dainininkui sveikatos ir dar daug daug metų dainuoti.

Bendrai choristų ir mūsų gerųjų veikėjų suruoštas įvyko gražus pokylis išleistuvėm turistų į tėvų kraštą. Čia skaitlingai dalyvavo mūsų gerųjų rėmėjų iš plačios apylinkės ir iš tolimos Floridos V. Repečka ir inžinierius A. Gabrėnas. Čia buvo daug gražių kalbų su linkėjimais mūsų turistams laimingos kelionės į mūsų tėvų kraštą.

Be kitų turistų, išvyko keturios Aido choro dainininkės: M. Sukackienė, H. Žilinskienė — t. y. senosios kartos čia gimusios ir auakrtos čia gimusios ir augusios Helene Janulytė (Smith) ir Irena Janulienė. Mūsų choristės yra jungtiniame saviveiklininkų ansamblyje, kuris dalyvavo Vilniuje, Vingio parke, liepos 17 d., Lietuvos Dainų šventėje, 25 metų jubiliejinėje pagarboje.

Mūsų jaunosios dainininkės, be dalyvavimo ansamblyje, duos gražių dainelių kaip solistės ir duetai maršrute po Lietuvos vietoves. Jos savo dainavimu perduos amerikiečių sveikinimus su linkėjimais geriausių pasekmių kūryboje naujo gyvenimo mūsų tėvų krašte.

Linkime mūsų dainininkams, dainininkėms ir visiems turistams gražios viešnagės tėvynėje ir laimingai sugrįžti pas mus, jūsų lauksime. . . **J. M. L.**

Avalon, N. J.

Nepaprastas įvykis

Mūsų rezidencijoj, 147 13 St., Avalon, N. J., sekmadienį, rugpiūčio 8 dieną, įvyks išvažiavimas prie jūros. Į tą išvažiavimą mes užkviečiame į svečius LDLD 6-tą rajoną.

Dabar Atlanto vanduo šiltas — tai bus smagu ir malonu praleisti laiką. Pasigrožėsite gamtos gražumu. Visi svečiai ir viešnios būsite gerai pavalgydinti ir širdingai pavaišinti.

Į išvažiavimą kviečiame ne tik Literatūros Draugijos narius, bet ir visus pažangiečius lietuvius.

Dalyvaudami šiame išvažiavime jūs pagerbsite mūsų garbingą Literatūros Draugiją.

Kviečiame

J. ir Elzbieta Bekampiai

Norwood, Mass.

Nemažai rūpesčio ir darbo turėjom besiruošdami prie didžiulio "Laisvės" pikniko, kuris atsibuvo liepos 4 ir 5 dd. Ramova parke, Montello, Mass.

Norwoode nors nedidelis skaičius yra "Laisvės" skaitytojų ir jos rėmėjų, bet, kaip visada, taip ir šį kartą mes pasidarbavom gana gražiai dėl laikraščio naudos. Įžangos ir dovanų bilietų iš anksto turėjome išplatinę už $50.

Taipgi aukų buvo surinkta dėl moterų stalo $11. Aukojo po $2: M. Krasauskienė, A. ir K. Barčiai, A. ir O. Zarubos, "Laisvės" mylėtoja, M. Uždavinis. B. Sarapienė $1.

Už $6 šių pinigų buvo nupirkta skanus kumpis, o likę $5 buvo priduota pinigais Moterų stalo komisijai.

Taipgi M. Trakimavičienė dovanojo didelį pyragą, Nellie Grybienė — keiką, "Laisvės" Simpatikė— tuziną kiaušinių ir bonką tomačių, Y. Niaurienė —pyragą.

Visoms draugėms už gražias dovanas "Laisvei" tariu didelį ačiū.

Piknikas, atrodo, pavyko labai gerai, nes oras buvo abi dienas labai gražus. Pirmą dieną publikos taip pat buvo skaitlingai.

M. Uždavinis

Binghamton, N. Y.

ALDLD 50 metų jubiliejui atžymėti

Spaudos vajininkė M. Kazlauskienė gavo "Laisvės" administracijos laišką, adresuotą LLD 20-os kuopos Moterų skyriui. Prašo pasidarbuoti ir specialioje "Laisvės" laidoje pasveikinti ALDLD jos 50 metų jubiliejaus proga. Speciali "Laisvės" laida bus išleista spalio 9 dieną, kurioje bus išspausdinti mūsų sveikinimai ir dovanos.

M. Kazlauskienė rūpestingai darbuojasi. Bando susitikti gerus, širdingus, apšvietą mylinčius draugus rėmėjus, kad dar kartą parodytume savo širdingumą tokiam svarbiam įvykiui — Lietuvių Literatūros Draugijos 50 metų gyvavimo sukačiai atžymėti, pagal savo išgalę pasveikinti ją jubiliejaus proga. Veikiausiai, M. Kazlauskienė, dar nepilnai atgavusi sveikatą, nepajėgs asmeniškai pasimatyti su visais draugais, širdingais spaudos rėmėjais. Tad lai šis jos kreipimasis į jus, draugai, atkreipia jūsų dėmesį šiuo reikalu,—pamatykite ją.

-:- -:- -:-

Liepos 3 dieną Sokolovne Hall įvyko Jono ir Katrinos Vaicekauskų 50 metų vedybinio gyvenimo jubiliejaus atžymėjimas, kurį surengė jų duktė ir sūnus. Banketas buvo puikus. Buvo daug svečių, daugiau kitataučių, negu lietuvių. jų tarpe daug jaunesnės kartos žmonių. Visi linksminosi iki vėlumos.

Tuo pačiu kartu pas Pagiegalus, Krasauskus ir Uogentus per kelias dienas viešėjo jų giminaitės V. Kutchienė ir A. Valikonienė iš Amsterdam, N. Y. O pas E. Čekanauskienę viešėjo jos giminaitė Della Kaulkauskas ir jos sūnus iš Bloomsburg, Pa. Jos visos dalyvavo Vaicekauskų pokylyje. Tai ir man buvo proga sueiti į pažinti su gerbiamomis viešniomis.

-:- -:- -:-

Grįžusios iš Tarvbų Lietuvos turistės Jasilionienė, Judikaitienė ir Žemaitienė džiaugiasi ir pasakoja, kad jos turėjo malonų pasimatymą su giminėmis ir artimesniais draugais. Aplankė daug svarbiu vietoviu. Buvo Maskvoje, Vilniuje, Kaune, Druskininkuose, Leningrade. Laivu paplaukė Nemunu, gėrėjosi jo gražiais krantais ir matė daug kitų vietovių. Sakosi esančios patenkintos savo kelione, nors ir buvo labai pavargusios.

Onytė Wellus

Iš Taikos Kongreso ir Dainų Šventės

Prašome įsitėmyti, kad rugpiūčio 8 d. "Laisvės" salėj bus svarbi lietuvių sueiga. Ten pasitiksime sugrįžusius iš Lietuvos antrosios grupės turistus ir išgirsime Ksaveros Karosienės pranešimą iš Pasaulinio Taikos Kongreso, kuris neseniai įvyko Suomijos sostinėje.

Susirinkimas prasidės 3 val. po pietų. Baigsis dar nesutemus. Bus ir lengvų vaišių. Rengia Moterų Klubas. Visi kviečiami naudingai ir gražiai praleisti popietę.

Rengėjos

Riverhead, N. Y. — Long Island farmeriai yra bulvėmis apsodinę 37,500 akrų žemės. Jie tikisi gero derliaus. Sako, kad bulvėms buvo pakankamai lietaus.

Washingtonas. — Prezidentas Johnonas sako, kad Kongresas neturės pertraukos iki lapkričio mėnesio.

PRANEŠIMAI

WORCESTER, MASS.

LLD 11 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks rugpiūčio 9 d., 2:30 popiet. Kviečiame visus narius dalyvauti; turime daug reikalų aptarbėti ir gerai prisirengti ateinantiems parengimams — rugpiūčio 15 dienos pietums Olympia parke ir spaudos piknikui rugpiūčio 22 d.

Sekr. Jaskevičius (58-59)

WORCESTER, MASS.

Pažangiosios spaudos naudai piknikas LLD 7-os apskrities ribose įvyks rugpiūčio 22 d. Olympia parke. Bus graži meninė programa — dalyvaus Hartfordo Laisvės choras ir kiti menininkai-dainininkai. Galėsite linksmai pasišokti ir tyrame ore laiką praleisti. Komitetas

(58-59)

WORCESTER, MASS.

LLD 11 kuopa ir Aido choras rengia pietus rugpiūčio 15 d. Olympia parke. Kviečiame plačios apylinkės lietuvius dalyvauti. Turėsite progą susitikti su tik ką iš Lietuvos sugrįžusiais turistais, kurie dalyvavo Tarybų Lietuvos 25-mečio atžymėjime, taipgi—kurie dalyvavo Respublikinės dainų šventės programoje. (58-59)

LAWRENCE, MASS.

Spalio (October) 3 d. ALDLD ir LDS kuopos rengia šaunius pietus kaip 1:30 dieną. Maple parke, Methuenuose, "Laisvės' naudai.

Prašome paszymėti šią dieną. Lai visi keliai veda į Maple parką.

Rengimo komisija prašo negaminti pietų namie, o atvažiuoti į Maple parką papietauti visiems kartu. Rengimo komisija lauks visų.

J. Kodis, Ig. Čhulada
V. Kralikauskas

(58-59)

BINGHAMTON, N. Y.

LDS 6-os kuopos piknikas jau čia pat — Liepos - July 25 dieną. Binghamtoniečiai ir pennsylvaniečiai kviečiami atsilankyti. Piknikas pus Mrs. Lepa kempėje, tik 4 mailės nuo Binghamtono, Conklyn, Road, River Boulevard, palei upę.

Bus gerų valgių, net ir virtinių gaspadinės ruošiasi pagaminti. Taipgi bus ir įvairių gėrimų. Taigi būkite visi. Prašome namie nevalgyti, nes pietūs bus 12:30.

Komisia